

Přezkum 01

CS

Opatření EU v oblasti stáží pro mladé lidi

EVROPSKÝ
ÚČETNÍ DVŮR

2024

Obsah

	Body
Shrnutí	I–VI
Úvod	01–08
Stáže jsou formou učení se prací	01–03
Rámec politiky EU v oblasti stáží	04–07
Finanční podpora EU určená na stáže	08
Rozsah a koncepce přezkumu	09–15
Stážistou v EU	16–39
Stáže se staly důležitým odrazovým můstkem ke vstupu na trh práce	17–23
Definice stáže se mezi členskými státy liší	24–27
Kvalita stáží: klíčový činitel	28–39
S kvalitou stáží jsou spojeny pozitivní výsledky v oblasti zaměstnanosti	28–31
Doporučení Rady z roku 2014 stanoví minimální požadavky na kvalitní stáže, avšak jejich provádění je v jednotlivých členských státech různé	32–34
Ne všichni stážisté mají možnost absolvovat kvalitní stáž	35
Přibližně 60 % stáží nabízí náhradu a přístup k sociální ochraně	36–39
Podpora stáží z fondů EU	40–75
Stáže financované z ESF a YEI nebo ESF+ jsou většinou opatření aktivní politiky na trhu práce na podporu systému záruk pro mladé lidi	41–50
Informace o stážích financovaných z Nástroje pro oživení a odolnost jsou neúplné	51–52
Stáže financované z programu Erasmus+ jsou hlavně přeshraniční stáže pro vysokoškolské studenty	53–58
Program EU unie pro zaměstnanost a sociální inovace podporuje stáže přímo i nepřímo	59–61
Stáže v orgánech EU	62–75

Závěrečné poznámky: výzvy a příležitosti

76–84

Přílohy**Příloha I – Soubory údajů použité v přezkumu****Příloha II – Stáže v evropských orgánech a subjektech****Použité zkratky****Glosář****Tým EÚD**

Shrnutí

I Stáž je časově ohraničená pracovní praxe, která také obsahuje výukový prvek. Může mladým lidem usnadnit přechod do světa práce tím, že stážistům umožňuje získat cenné praktické zkušenosti. V posledních letech se stáže staly pro mladé lidi významným odrazovým můstkem ke vstupu na trh práce. Podíl mladých lidí v EU, kteří se před nástupem do řádného zaměstnání účastní stáže, se za posledních deset let výrazně zvýšil. O celkovém počtu stáží uskutečněných v EU neexistují žádné oficiální údaje. Podle našich hrubých odhadů je možné, že stáž jako první pracovní zkušenost absolvuje v EU každý rok asi 3,7 milionu mladých lidí.

II Tento dokument není zprávou o auditu; jde o přezkum vycházející převážně z veřejně dostupných informací, ale také z materiálů shromážděných přímo k tomuto účelu a z předchozích auditů. Cílem přezkumu je poskytnout zainteresovaným subjektům a širší veřejnosti objektivní a užitečný zdroj informací s ohledem na probíhající aktualizaci rámce politiky EU pro stáže. Konkrétně předkládáme přehled opatření EU, která se zabývají stážemi pro mladé lidi, a poukážeme na hlavní příležitosti a výzvy.

III Legislativní rámce členských států upravující stáže se podstatně liší, přičemž 16 z 27 členských států nemá právní definici stáží. I když EU vytváří od roku 2013 rámec politiky pro stáže, nezávazné doporučení Rady z roku 2014 k rámci kvality stáží jasně nevynezuje, zda by stážisté mohli či nemohli být považováni za pracovníky, a případně za jakých podmínek. Svůj právní rámec s tímto doporučením dosud nesladily všechny členské státy, přestože berou na vědomí, že kvalitní stáže by mohly účinně usnadnit přístup mladých lidí k zaměstnání.

IV Otázka odměn není jedním ze znaků kvality v tomto doporučení Rady, které je v době zveřejnění přezkumu předmětem aktualizace. To, zda mají stážisté obdržet náhradu, je sporným bodem, pokud jde o hlavní rysy kvalitní stáže. Z nedávných průzkumů vyplývá, že zhruba jedna třetina stáží na trhu práce je neplacených. To by mohlo mít dopad na rovný přístup ke stážím a následně bránit vstupu znevýhodněných mladých lidí na trh práce.

V Z rozpočtu EU se stáže podporují prostřednictvím různých programů a opatření. K dispozici však nejsou žádné informace o konkrétních přidělených částkách, ani o přesném počtu stážistů, kteří této podpory využili:

- o Evropský sociální fond a Iniciativa na podporu zaměstnanosti mladých lidí podporují většinou znevýhodněné mladé lidi v členských státech formou stáží v rámci aktivní politiky na trhu práce. K dispozici nejsou žádné přesné údaje o tom, kolik z roční částky 1,53 miliardy EUR vyčleněné na začleňování mladých lidí na trhu práce se skutečně vynakládá na stáže. Odhadujeme, že každý rok se těchto stáží financovaných EU účastnilo nejméně 270 000 mladých lidí;
- o Fondy přímo řízené Komisí, jako Erasmus+ a program Evropské unie pro zaměstnanost a sociální inovace, poskytují financování převážně na přeshraniční stáže. Během období 2014–2020 činilo roční průměrné financování EU určené na tato opatření přibližně 146 milionů EUR. Odhadujeme, že tento druh stáží financovaných EU absolvovalo každý rok zhruba 90 000 mladých lidí;
- o Orgány a subjekty EU, jichž se tento přezkum týká, přivítaly každý rok asi 4 700 placených stážistů, kteří byli financováni z jejich správních rozpočtů částkou přibližně 30 milionů EUR. Tyto stáže poskytují mladým lidem příležitost seznámit se s cíli integračních procesů a politik EU.

VI Je důležité, aby stáže byly užitečné a pomáhaly mladým lidem začlenit se na trhu práce a aby mladí lidé této možnosti využili v plném rozsahu absolvováním kvalitních stáží a současně nenahrazovali řádné pracovníky. V souvislosti se stážemi jsme určili následující výzvy a příležitosti, které by mohly být zohledněny při nadcházející revizi doporučení Rady z roku 2014:

- o různé definice stáže, z nichž není dostatečně jasné, co pojem znamená,
- o málo spolehlivých údajů o stážích, což znesnadňuje tvorbu politik založenou na faktech,
- o nerovnoměrné uplatňování doporučení Rady z roku 2014 ke kvalitním stážím v členských státech,
- o možné rozdíly v příležitostech a dostupnosti stáží pro mladé lidi z různého sociálního prostředí.

Úvod

Stáže jsou formou učení se prací

01 Jednotná definice stáží neexistuje. **Rámeček 1** uvádí definice, které používají Mezinárodní organizace práce (MOP) a EU.

Rámeček 1

Definice stáží

- Podle MOP jsou stáže *krátká období pracovní praxe* ve firmě, veřejném subjektu nebo neziskové organizaci, během níž příslušná osoba *absolvuje odbornou přípravu a získá zkušenosti* v konkrétním oboru nebo kariéerní oblasti *před tím, než nastoupí do řádného zaměstnání*¹.
- Doporučení Rady z roku 2014 k rámci kvality stáží jako stáže označuje placenou či neplacenou *časově omezenou pracovní praxi*, která zahrnuje *prvek vzdělávání a odborné přípravy* a jejímž cílem je *získání praktických a odborných zkušeností* za účelem *zlepšení zaměstnatelnosti a usnadnění přechodu do řádného zaměstnání*².

02 Tyto definice mají společné čtyři prvky. Stáže:

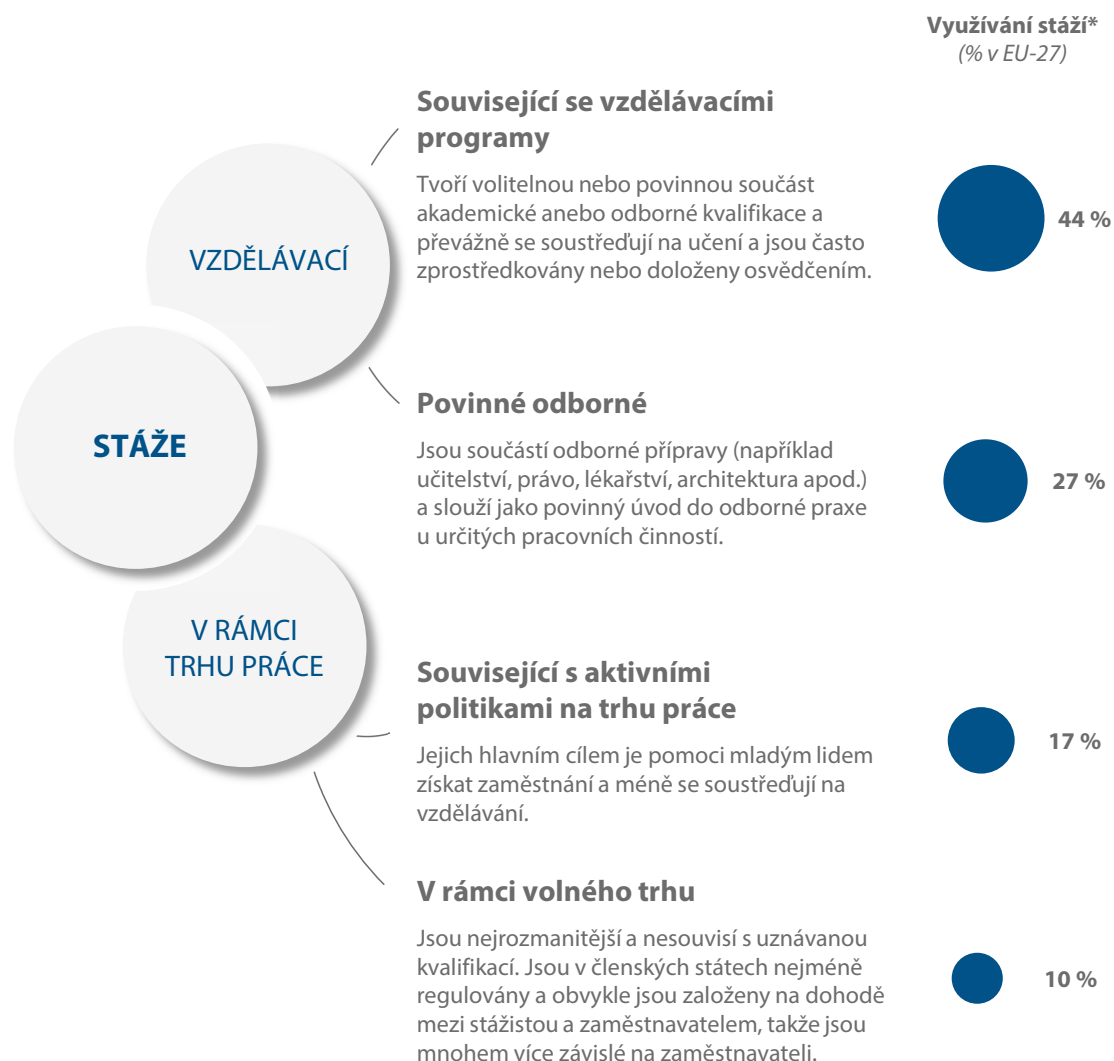
- se týkají krátkého časového období,
- jsou formou učení se prací,
- poskytují odbornou přípravu a pracovní zkušenosti,
- měly by usnadnit nalezení řádného zaměstnání.

03 Stáže se dělí do dvou hlavních **kategorií**: vzdělávací stáže a stáže na trhu práce. U druhého typu je třeba rozlišovat mezi stážemi, které souvisí s aktivní politikou na trhu práce, a stážemi v rámci volného trhu (viz **obrázek 1**). Na vzdělávací stáže připadá 71 % celkového počtu stáží. Podobný podíl byl zaznamenán i v roce 2013.

¹ *Developing quality traineeships for young people*, MOP 2017, s. 9.

² Doporučení Rady k rámci kvality stáží, 2014/C 88/01, 27. bod odůvodnění.

Obrázek 1 – Typy stáží a jejich rozšíření v EU

Pozn.: 2 % respondentů nevědělo, jaký typ stáže absolvovalo.

Zdroj: EÚD na základě *Study on comprehensive overview of traineeship arrangements in Member States*, Komise, 2012, a Eurobarometru z roku 2023.

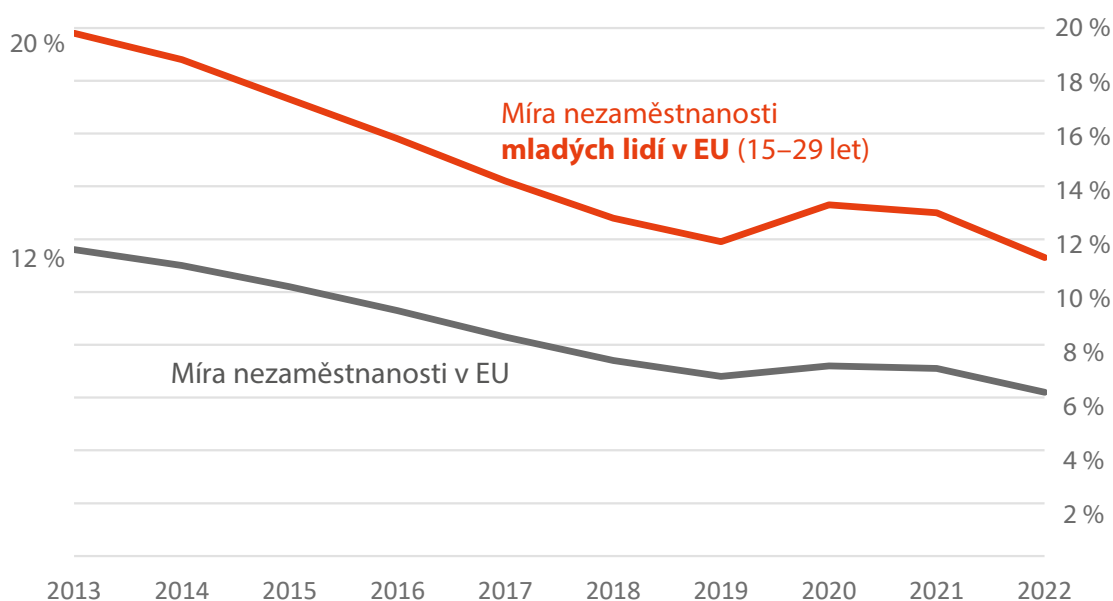
Rámeček politiky EU v oblasti stáží

04 V souladu se [Smlouvou](#)³ mají odpovědnost a pravomoci v oblasti politiky sociálního začleňování, zaměstnanosti a vzdělávání v EU členské státy. Úlohou Komise je podporovat, koordinovat a doplňovat jejich opatření. V sociální politice může EU svou roli naplnit přijetím směrnic⁴.

05 V krizových dobách jsou často více postiženi nezaměstnaností mladí lidé.

Obrázek 2 ukazuje, že od roku 2013 byla míra nezaměstnanosti mladých lidí v EU-27 o 5,1 až 8,2 procentního bodu vyšší než celková míra nezaměstnanosti a v roce 2022 dosáhla 11,3 % ve srovnání s 6,2 % u celé populace.

Obrázek 2 – Nezaměstnanost mladých lidí ve srovnání s celkovou nezaměstnaností, 2013–2022

Zdroj: EÚD na základě údajů Eurostatu, [YTH_EMPL_110] a [UNE_RT_A], údaje ze dne 8. června 2023.

06 V [doporučení Rady z roku 2013](#) se navrhovalo, aby Komise a členské státy zřídily [záruky pro mladé lidi](#). Podle tohoto rámce se členské státy zavázaly zajistit, aby všichni mladí lidé do 25 let obdrželi do čtyř měsíců od začátku nezaměstnanosti či od ukončení vzdělávání kvalitní nabídku zaměstnání, dalšího vzdělávání, učňovského programu nebo stáže. Aby se zmírnil nárůst nezaměstnanosti mladých lidí, který byl způsoben

³ Smlouva o fungování Evropské unie, články 145–165.

⁴ Čl. 153 odst. 2 písm. b) Smlouvy o fungování Evropské unie.

pandemií COVID-19, přijala Rada v říjnu 2020 **posílené záruky pro mladé lidi**, které rozšířily cílovou skupinu tak, aby do ní patřily všechny osoby do 30 let.

07 EU v posledních letech v souvislosti se stážemi přijala několik politických iniciativ a legislativních opatření (viz časová osa v **tabulce 1**). Konkrétně na stáže bylo zaměřeno doporučení Rady z roku 2014 k rámci kvality stáží, které je v době zveřejnění přezkumu předmětem aktualizace.

Tabulka 1 – Politické iniciativy a legislativa EU související se stážemi

2023	→ Hodnocení rámce kvality stáží → Usnesení Evropského parlamentu ze dne 14. června 2023 obsahující doporučení Komisi o kvalitních stážích v Unii → Odpověď Komise na usnesení EP a konzultace se sociálními partnery (článek 154 SFEU)
2022	→ Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2022/2041 ze dne 19. října 2022 o přiměřených minimálních mzdách v Evropské unii
2021	→ Akční plán pro evropský pilíř sociálních práv , v němž se oznamuje přezkum doporučení Rady z roku 2014
2020	→ Komise přijímá balíček na podporu zaměstnanosti mladých lidí: most k pracovním místům pro příští generaci → Usnesení Evropského parlamentu ze dne 8. října 2020 o zárukách pro mladé lidi, v němž vyzývá Komisi, aby přezkoumala doporučení Rady z roku 2014 → Doporučení Rady ze dne 30. října 2020 o mostu k pracovním místům – posílení záruk pro mladé lidi
2019	→ Směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/1152 ze dne 20. června 2019 o transparentních a předvídatelných pracovních podmínkách v Evropské unii → Doporučení Rady ze dne 8. listopadu 2019 o přístupu pracovníků a osob samostatně výdělečně činných k sociální ochraně 2019/C 387/01
2018	→ Usnesení Evropského parlamentu ze dne 18. ledna 2018 o provádění Iniciativy na podporu zaměstnanosti mladých lidí v členských státech
2017	→ Usnesení Evropského parlamentu ze dne 19. ledna 2017 o evropském pilíři sociálních práv
2014	→ Doporučení Rady ze dne 10. března 2014 k rámci kvality stáží
2013	→ Doporučení Rady ze dne 22. dubna 2013 o zavedení záruk pro mladé lidi

Zdroj: EÚD.

Finanční podpora EU určená na stáže

08 Finanční podpora EU určená na stáže má pět možných zdrojů:

- o fondy politiky soudržnosti, z nichž se má financovat začleňování mladých lidí na trh práce, zejména prostřednictvím **Iniciativy na podporu zaměstnanosti mladých lidí (YEI)** (konkrétně mladých lidí, kteří nejsou zaměstnaní ani se neúčastní vzdělávání nebo odborné přípravy) a **Evropského sociálního fondu (ESF)** v období 2014–2020. V období 2021–2027 se financování dále poskytuje z **ESF+**, včetně YEI;
- o další finance na řešení nezaměstnanost mladých lidí poskytuje **Nástroj pro oživení a odolnost**;
- o **Erasmus+** je program EU, který podporuje vzdělávání, odbornou přípravu, mládež a sport v Evropě tím, že nabízí příležitosti studovat, absolvovat odbornou přípravu, získávat zkušenosti nebo pracovat jako dobrovolník v zahraničí;
- o z **programu EU pro zaměstnanost a sociální inovace (EaSI)** se financuje Evropská síť služeb zaměstnanosti (EURES) a programy mobility, které podporují placené přeshraniční stáže;
- o všechny **orgány EU** nabízejí vlastní **programy stáží**. Ty se financují ze **správních výdajů** rozpočtu EU.

Rozsah a koncepce přezkumu

09 V přezkumu jsme se zabývali tím, jak EU podporuje stáže jako způsob, kterým má mladým lidem pomáhat začlenit se na trhu práce. Tento dokument není zprávou o auditu; jde o přezkum vycházející převážně z veřejně dostupných informací, ale také z materiálů shromážděných přímo k tomuto účelu a z předchozích auditů. Cílem přezkumu je poskytnout zainteresovaným subjektům a širší veřejnosti objektivní a užitečný zdroj informací s ohledem na probíhající aktualizaci (viz bod **07** a **tabulka 1**) doporučení Rady z roku 2014. Konkrétně předkládáme přehled opatření EU, včetně poskytování finančních prostředků EU, která zohledňují stáže pro mladé lidi, a poukážeme na hlavní příležitosti a výzvy.

10 Přezkum se týká období od roku 2013, v němž začal platit systém záruk pro mladé lidi, do poloviny roku 2023. Zabývali jsme se zejména:

- o trendy v počtu stáží,
- o definici stáží,
- o kvalitou stáží a tím, jak se tato koncepce uplatňuje v členských státech,
- o přidělováním a čerpáním peněžních prostředků EU na stáže.

11 V přezkumu se v první řadě hovoří o stážích v rámci aktivní politiky na trhu práce a o stážích v rámci volného trhu, protože se na ně vztahovalo doporučení Rady z roku 2014, které je v době zveřejnění přezkumu předmětem aktualizace. Když v tomto přezkumu uvádíme informace, upřesňujeme, zda se týkají jiných druhů stáží.

12 Čerpali jsme z řady informačních zdrojů, včetně dokumentů, které vydaly Komise⁵, Eurofound (Evropská nadace pro zlepšení životních a pracovních podmínek), Evropský parlament, včetně Výzkumné služby Evropského parlamentu, Rada, mezinárodní organizace (například Mezinárodní organizace práce) a organizace zastupující zaměstnavatele, odbory a mladé lidi, a z akademických publikací. Kromě toho jsme zohlednili i vlastní související zvláštní zprávy: jednu o systému záruk pro mladé lidi a další o Iniciativě na podporu zaměstnanosti mladých lidí⁶. Prostřednictvím jednání skupiny odborníků jsme se také radili s odborníky v oblasti. Vedli jsme

---

⁵ Generální ředitelství (GŘ) pro zaměstnanost, sociální věci a začleňování, Generální ředitelství pro vzdělávání, mládež, sport a kulturu a Eurostat.

⁶ [Zvláštní zpráva 03/2015](#) a [zvláštní zpráva 05/2017](#).

pohovory se zástupci řady organizací na úrovni EU a zaměřili jsme se konkrétně na dva členské státy (Francii a Irsko), abychom lépe porozuměli jejich postupům v oblasti stáží.

13 Údaje o stážích nejsou v oficiálních statistikách dobře zachyceny. Zejména statistický úřad EU Eurostat nesbírá žádné celkové údaje od členských států o stážích. Proto téměř všechny dostupné údaje o stážích vycházejí z nereprezentativních průzkumů a vlastních prohlášení. Tyto průzkumy navíc nerozlišují mezi jednotlivými druhy stáží. Nejsou jednotné ani z hlediska věkové skupiny, na kterou se zaměřují. Údaje použité v tomto přezkumu pocházejí z:

- o dvou průzkumů o stážích: [bleskového průzkumu Eurobarometr z roku 2013](#) a [bleskového průzkumu Eurobarometr z roku 2023](#) (viz [příloha I](#)), které se týkaly věkové skupiny 18–35 let,
- o průzkumu z roku 2023 [Život a práce v EU a sousedních zemích](#), který provedl Eurofound. Toto vydání průzkumu obsahovalo zvláštní otázky o stážích vycházející z naší žádosti pro účely tohoto průzkumu (viz [příloha I](#)) a týkalo se věkové skupiny 16–35 let.

14 Kromě toho jsme provedli vlastní průzkum mezi řídicími orgány ESF a YEI v členských státech, abychom získali více informací o tom, zda a jak se z těchto fondů v praxi podporují projekty stáží (viz [příloha I](#)).

15 V neposlední řadě jsme si vyžádali informace o stážích od Evropského parlamentu, Evropské rady a Rady Evropské unie, Komise, Soudního dvora Evropské unie, Evropské centrální banky a Evropského účetního dvora a dále od dvou poradních institucí, totiž Evropského hospodářského a sociálního výboru a Evropského výboru regionů.

Stážistou v EU

16 Mnoho mladých lidí v EU absolvuje před nástupem do prvního zaměstnání stáž. Přezkoumali jsme praxi spočívající v tom, že stáž slouží jako odrazový můstek ke vstupu na trh práce, a zabývali jsme se tím, jak jsou stáže upraveny předpisy ve 27 členských státech. Zohlednili jsme také prvky, které představují kvalitní stáž.

Stáže se staly důležitým odrazovým můstkem ke vstupu na trh práce

17 Stáže mohou usnadnit přechod do světa práce tím, že stážistům umožňují získat cenné praktické zkušenosti⁷. Když zaměstnavatelé hledají uchazeče na nástupní pozice, často se poohlížejí po mladých lidech, kteří absolvovali jednu či více stáží⁸. Zároveň mohou stáže zaměstnavatelům sloužit jako způsob, jak budovat pozitivní značku společnosti na trhu práce, který se stále více zaměřuje na najímání kvalifikovaných pracovníků. Již v roce 2013 uvedlo 72 % malých a středních podniků, že hlavním důvodem nabídky stáží je navázat kontakt s možnými budoucími zaměstnanci⁹.

18 V následujících odstavcích předkládáme celkový pohled na stáže v EU. Údaje vycházejí z průzkumů Eurobarometr z let 2013 a 2023 a průzkumu Eurofoundu z roku 2023 o životě a práci v EU. Průzkumy nejsou reprezentativní a jsou založeny na vlastních prohlášeních, a měly by proto být vykládány s opatrností (další podrobnosti v [příloze I](#)).

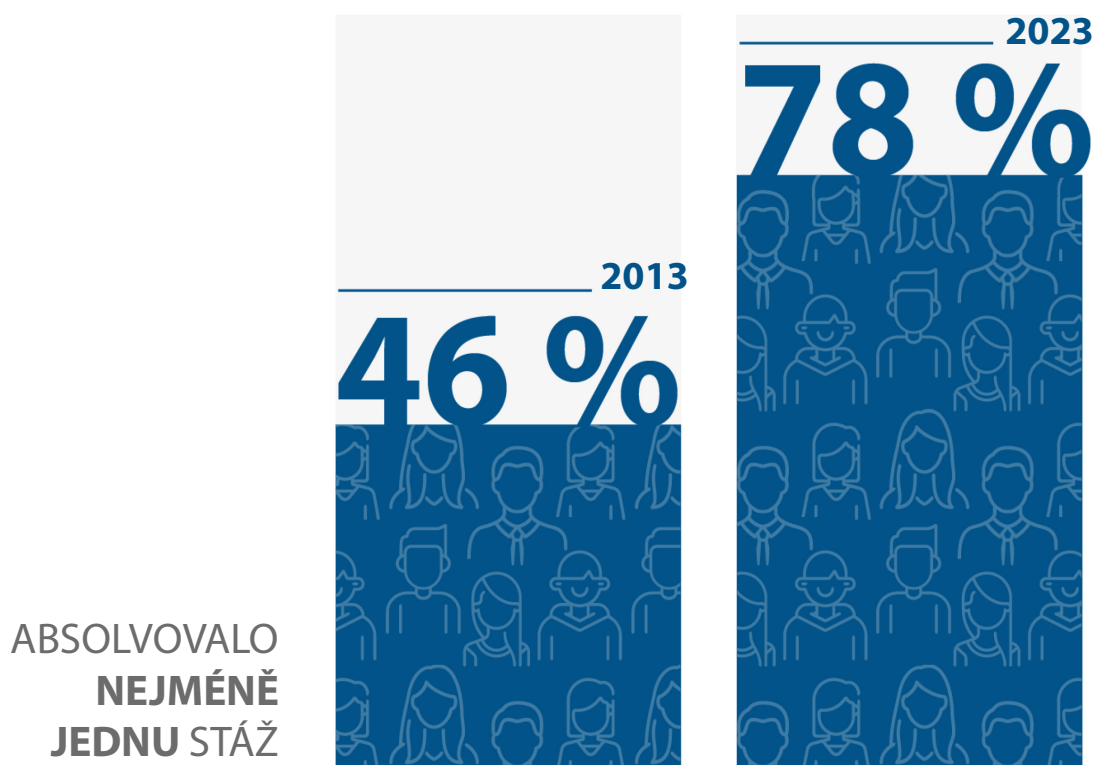
19 Odpovědi v průzkumech Eurobarometr ukazují, že podíl mladých lidí, kteří se účastnili jakéhokoli druhu stáže v EU, se za posledních deset let výrazně zvýšil: v roce 2023 absolvovali nejméně jednu stáž jakéhokoli druhu čtyři z pěti dotazovaných mladých lidí (78 %). V roce 2013 to bylo pouze 46 % (viz [obrázek 3](#)). Z dotazovaných mladých lidí 19 % uvedlo, že stáž byla jejich první pracovní zkušeností.

⁷ Jak je uvedeno v této publikaci: *Traineeships under the Youth Guarantee: Experience from the ground*, Evropská komise, 2018.

⁸ Evropské fórum mládeže, *Position Paper „European Youth Forum’s demands of the review of the Quality Framework on Traineeships“*, 31. května 2022, s. 2, N. O’Higgins – L. Pinedo Caro: *What makes for a „good“ internship?*, zveřejněno v *Internships, Employability and the Search for decent work experience*, MOP, 2021, tabulka 3.1.

⁹ COM(2013) 857 final, s. 4.

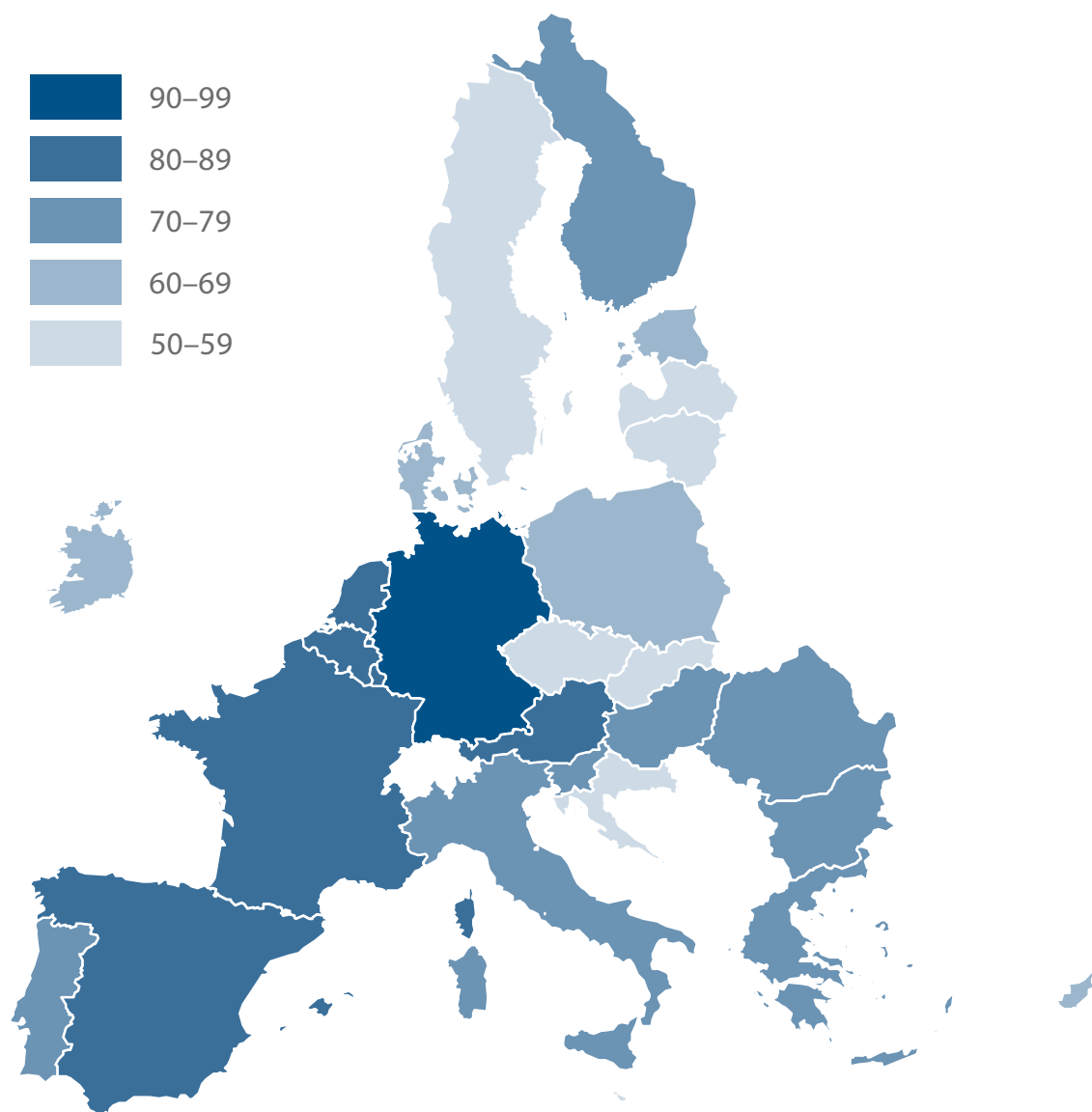
Obrázek 3 – Podíl respondentů (ve věku 18–35 let) v roce 2013 a v roce 2023, kteří absolvovali alespoň jednu stáž jakéhokoli druhu

Zdroj: bleskový průzkum Eurobarometr 378/2013 a bleskový průzkum Eurobarometr 523/2023.

20 Podíl respondentů v průzkumu Eurobarometr z roku 2023, kteří absolvovali alespoň jednu stáž jakéhokoli druhu (nebo délky), se mezi členskými státy lišil: pohyboval se od 53 % ve Švédsku a 54 % v České republice a na Maltě po 86 % v Nizozemsku, 87 % ve Francii a 90 % v Německu (viz [obrázek 4](#)).

Obrázek 4 – Podíl respondentů (ve věku 18–35 let) s nejméně jednou stáží jakéhokoli druhu podle členských států, 2023

Zdroj: bleskový průzkum Eurobarometr 523/2023.

21 Více než polovina respondentů (52 %) uvedla, že absolvovala více než jednu stáž: 29 % absolvovalo dvě stáže a 23 % se účastnilo tří a více stáží. Celkově z tohoto průzkumu Eurobarometr z roku 2023 ve vztahu k údajům z Eurobarometru z roku 2013 vyplývá, že absolvování stáže jakéhokoli druhu se stalo častější.

22 O celkovém počtu stáží uskutečněných v EU neexistují žádné oficiální statistické údaje. V období od července 2022 do června 2023 začalo na svém současném pracovním místě v posledních třech měsících pracovat 19,6 milionu mladých lidí (ve věku 18–35 let) v EU-27¹⁰. Na základě údajů z průzkumu odhadujeme, že každý rok by mohlo absolvovat stáž jako první zkušenost se světem práce asi 3,7 milionu mladých lidí (viz výpočet v [příloze I](#)).

23 V doporučení Rady z roku 2014 se vybízelo k organizování přeshraničních stáží. Podle nedávných údajů se význam přeshraničních stáží v posledních letech zvýšil. Z respondentů, kteří se účastnili stáže, podle Eurobarometru z roku 2013 absolvovalo jednu nebo více stáží jakéhokoli druhu v zahraničí 9 %. Pro srovnání, podle Eurobarometru z roku 2023 absolvovalo alespoň jednu ze stáží v jiném členském státě 21 % respondentů (viz [obrázek 5](#)).

---

¹⁰ Eurostat: údaje z šetření pracovních sil v EU (vyjmutí *ad hoc* z mikrodat).

Definice stáže se mezi členskými státy liší

24 Ve více než polovině členských států EU (16 z 27) neexistuje právní nebo obvyklá definice toho, co znamená stáž¹¹. Definice se země od země liší. Definice použitá v doporučení Rady z roku 2014 je obecná. I když se v ní hovoří o časově omezené pracovní praxi, jelikož se jedná o doporučení, definice jasně nevymezuje, zda by stážisté mohli či nemohli být považováni za pracovníky, a případně za jakých podmínek. To má závažné důsledky vzhledem k tomu, že pravomoc EU v otázkách sociální politiky se omezuje na pracovní podmínky **pracovníků**. Jsou-li stážisté považováni za pracovníky, jsou chráněni **právními předpisy EU o právech pracovníků**.

25 Definice pracovníků byla vyjasněna v několika rozsudcích¹² Soudního dvora Evropské unie a plyne z ní, že osobu lze považovat za pracovníka, pokud vykonává skutečnou a opravdovou zaměstnaneckou činnost a vykonává služby pod dohledem jiné osoby a za odměnu.

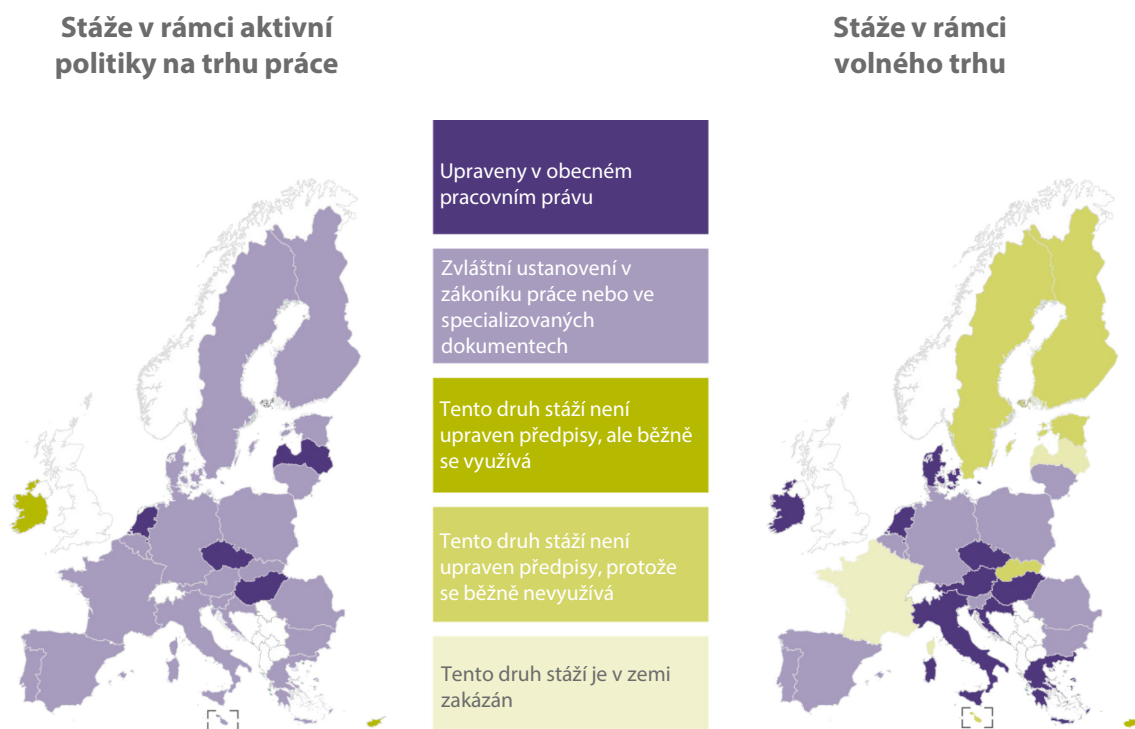
26 Podle přezkoumaných zdrojů jsou stáže v rámci aktivní politiky na trhu práce více regulované než stáže v rámci volného trhu (viz **obrázek 6**). Oproti tomu ve Francii a Lotyšsku jsou stáže v rámci volného trhu podle vnitrostátního práva výslovně zakázány.

---

¹¹ SPRINT: *Standardize best PRactices about INTernships* – projekt Erasmus+ 2017-1-FR01-KA203-037293 – [obecná zpráva](#).

¹² Například věci C 66/85, Lawrie-Blum, C-3/90, Bernini, C-109/04, Kranemann, C-229/14, Balkaya.

Obrázek 6 – Právní úprava stáží v rámci aktivní politiky na trhu práce a stáží v rámci volného trhu v členských státech, 2022

Zdroj: *Evaluation of the Council Recommendation on a Quality Framework for Traineeships*, tabulka 3, *Study supporting the evaluation of the quality framework for traineeships*, tabulka 7, Youthwiki, SPRINT: *Standardize best PRactices about INTernships* – projekt Erasmus+ 2017-1-FR01-KA203-037293 – [obecná zpráva](#).

27 Sběr údajů prováděný důsledným a srovnatelným způsobem je bez přesné definice či alespoň společného chápání pojmu „stáž“ obtížný. Politiky nejsou tvořeny na základě systematického sběru údajů, nýbrž na základě průzkumů a odhadů, které nutně neposkytují věrný a pravdivý obraz situace stážistů, protože nejsou dostatečně reprezentativní. Na přeshraniční stáže by také mohl mít kladný dopad právní rámec srovnatelný mezi členskými státy.

Kvalita stáží: klíčový činitel

S kvalitou stáží jsou spojeny pozitivní výsledky v oblasti zaměstnanosti

28 Zhruba dvě třetiny (64,3 %) respondentů v průzkumu Eurobarometr z roku 2023, kteří prohlásili, že absolvovali stáž v rámci volného trhu nebo aktivní politiky na trhu práce, se shodly na tom, že jejich poslední stáž jim pomohla nebo pomůže nalézt řádné zaměstnání (24,9 % odpovědělo „zcela souhlasím“ a 39,4 % „spíše souhlasím“).

29 Když byli respondenti šest měsíců po stáži dotázáni na jejich situaci, pokud jde o zaměstnání, podobně opět šest z deseti (61 %) odpovědělo, že mají řádné zaměstnání. A celých 28,7 % uvedlo, že po poslední stáži našlo řádné zaměstnání. Průzkum také ukázal, že než respondenti našli řádné pracovní místo, v průměru absolvovali dvě stáže. Kromě toho z průzkumu Eurofoundu vyplynulo, že nabídku zaměstnání po stáži obdrželi častěji muži než ženy.

30 MOP ve studii z roku 2021 a Rada v doporučení¹³ naznačují, že je zřejmá spojitost mezi kvalitou stáže a zaměstnaností¹⁴. Podle MOP vysoce kvalitní stáže účinněji pomáhají mladým lidem následně nalézt řádné zaměstnání a přispívají k začleňování mladých lidí na trhu práce. Podlé téže studie by vysoce kvalitní stáže také měly zahrnovat finanční náhradu.

31 Zároveň se však vyskytují časté výhrady ke kvalitě a omezené vzdělávací složce některých stáží, které jsou mladým lidem nabízeny. Evropské zainteresované subjekty (jako [Evropské fórum mládeže](#) nebo [Evropská konfederace odborových svazů](#)) také poukázaly na špatné pracovní podmínky stážistů: dlouhou pracovní dobou, neuspokojivé krytí zdravotních a bezpečnostních rizik a neexistenci odměny či náhrady. Existuje také riziko, že někteří zaměstnavatelé stážisty nahrazují řádné pracovníky¹⁵.

¹³ Doporučení Rady k rámci kvality stáží, 2014/C 88/01, 5. bod odůvodnění.

¹⁴ N. O'Higgins – L. Pinedo Caro: *What makes for a „good“ internship?*, zveřejněno v *Internships, Employability and the Search for decent work experience*, MOP, 2021.

¹⁵ *Fraudulent contracting of work: Abusing traineeship status (Austria, Finland, Spain and UK)*, Eurofound 2017.

Doporučení Rady z roku 2014 stanoví minimální požadavky na kvalitní stáže, avšak jejich provádění je v jednotlivých členských státech různé

32 Rada ve svém doporučení z roku 2014 členské státy vyzvala, aby uplatňovaly několik zásad kvalitních stáží. Tyto hlavní zásady jsme rozčlenili do šesti skupin (viz [obrázek 7](#)).

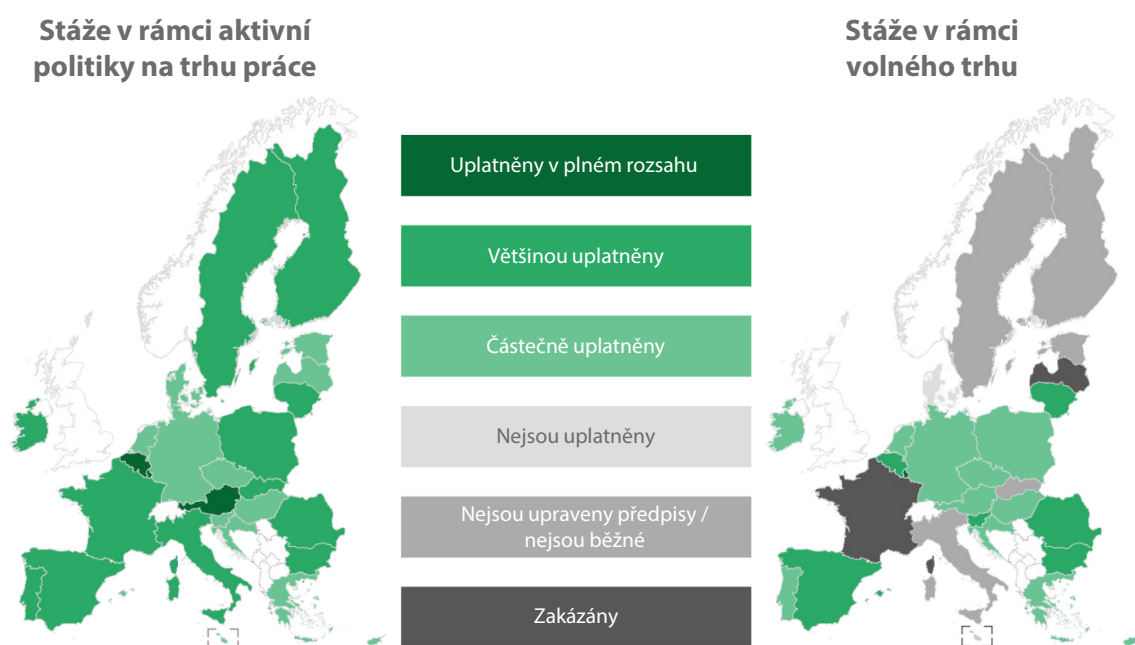
Obrázek 7 – Hlavní zásady kvalitních stáží podle doporučení Rady z roku 2014 rozdělené do skupin

ZÁSADY	SKUPINY
Uzavření písemné dohody o stáži — Stáže založené na písemné dohodě — Písemné dohody uvádějí vzdělávací cíle, pracovní podmínky, zda je poskytována náhrada a v jaké výši, práva a povinnosti všech stran a délku stáže — Zajistit, aby byla v dohodě o stáži stanovena práva a povinnosti stážisty a poskytovatele stáže, včetně politiky týkající se důvěrnosti údajů a vlastnictví práv duševního vlastnictví	I. Písemná dohoda o stáži
Cíle v oblasti vzdělávání a odborné přípravy — Úkoly stážistovi umožňují dosahovat cílů v oblasti vzdělávání a odborné přípravy — Poskytovatelé stáží přidělí stážistovi pracovníka zajišťujícího osobní dohled	II. Cíle v oblasti vzdělávání a odborné přípravy
Pracovní podmínky platné pro stážisty — Práva a pracovní podmínky stážistů jsou dodržovány, včetně omezení týkajících se maximální délky týdenní pracovní doby, týdenní doby odpočinku a minimálních nároků na dovolenou — Poskytovatelé stáží vyjasní, zda stážistům zajišťují: - o zdravotní a úrazové pojištění - o nemocenskou dovolenou — V písemné dohodě je jasně stanoveno, zda má stážista nárok na náhradu, a její výše	III. Pracovní podmínky
Přiměřená délka — Doba trvání stáže nepřesahuje šest měsíců s výjimkou odůvodněných případů — Jsou jasně stanoveny podmínky, za nichž lze stáž prodloužit nebo obnovit — V písemné dohodě je stanoveno, jak stážista nebo poskytovatel stáže může smlouvu ukončit	IV. Přiměřená doba trvání a prodloužení
Řádné uznávání — Poskytovatel stáže na základě posouzení potvrdí v osvědčení znalosti, dovednosti a schopnosti nabyté stážistou během stáže	V. Uznávání a potvrzování
Požadavky na transparentnost — Poskytovatelé stáží v oznámeních nabízejících volná místa uvádí informace o podmínkách stáže	VI. Transparentnost náboru

Zdroj: EÚD na základě publikace *Developing quality traineeships for young people*, MOP, 2017.

33 Míra, v níž jsou zásady kvality stanovené Radou v roce 2014 v právu členských států uplatňovány, je různá. Podle [hodnocení rámce kvality stáží provedeného v roce 2023 Komisí](#) jsou zásady ve vnitrostátní legislativě uplatněny obecně ve vysoké míře u stáží v rámci aktivní politiky na trhu práce a ve skromnější míře u stáží v rámci volného trhu (viz [obrázek 8](#)). Ve Francii jsou stáže v rámci volného trhu [ze zákona zakázány](#), aby všechny stáže mohla sledovat třetí strana. Lucembursko pozměnilo svoje [pracovní právo](#) tak, že zahrnuje všechny zásady kvality stanovené v doporučení Rady z roku 2014.

Obrázek 8 – Míra uplatnění zásad kvality z roku 2014 v právu členských států, 2023

Zdroj: *Evaluation of the Council Recommendation on a Quality Framework for Traineeships*, tabulka 4 a 5, *Study supporting the evaluation of the quality framework for traineeships*, tabulka 10, Youthwiki, SPRINT: *Standardize best PRactices about INTernships* – projekt Erasmus+ 2017-1-FR01-KA203-037293 – obecná zpráva.

34 Celkově zástupci jak zaměstnanců, tak zaměstnavatelů se skupinami zásad v doporučení Rady z roku 2014 souhlasí (viz [obrázek 9](#)).

Obrázek 9 – Hlavní zásady kvality stanovené Radou v roce 2014 ve srovnání s prvky kvalitní stáže podle zainteresovaných stran

	2014 Rámec pro kvalitu stáží	2017 MOP	2022 YFJ	2023 EKOS Zaměstnavatelé	2023 EP
Písemná dohoda o stáži	✓	✓	✓	✓	✓
Cíle v oblasti vzdělávání a odborné přípravy	✓	✓	✓	✓	✓
Pracovní podmínky	✓	✓	✓	✓	✓
Přiměřená doba trvání a prodloužení	✓	✓	✓	✓	✓
Uznávání a potvrzování	✓	✓	✓	✓	✓
Transparentnost nábora	✓	✓	✓	✓	✓
Náhrada/odměna		✓	✓	✓	✓
Sociální ochrana		✓	✓	✓	✓
Přestávka mezi koncem a začátkem stáží			✓	✓	
Maximalizace počtu stážistů na zaměstnavatele			✓	✓	
Zaměstnavatel nevyžaduje předchozí praxi				✓	✓
Přístup k zastoupení zaměstnanců a odborům				✓	✓

Zdroj: doporučení Rady ze dne 10. března 2014 k rámci kvality stáží, MOP 2017: [Developing quality traineeships for young people](#), EYF 2022: [European Youth Forum's demands on the review of the Quality Framework on Traineeships](#), EKOS 2023: [European Trade Union Confederation Resolution on Quality Traineeships](#), [Joint European Employers' Statement on Traineeships](#), EP 2023: usnesení Evropského parlamentu ze dne 14. června 2023 obsahující doporučení Komise o kvalitních stážích v Unii (2020/2005(INL)).

Ne všichni stážisté mají možnost absolvovat kvalitní stáž

35 V tomto oddílu se popisuje, jak respondenti v průzkumech Eurobarometr a průzkumu Eurofoundu vnímali hlavní zásady navržené v doporučení Rady z roku 2014. Z údajů Eurobarometru z roku 2023 jsme vybrali odpovědi týkající se dvou hlavních kategorií, kterými se tento přezkum zabývá: stáží v rámci aktivní politiky na trhu práce a stáží v rámci volného trhu. Čísla z průzkumu Eurofoundu se vztahují na všechny druhy stáží. Z těchto údajů jsme zjistili, že ne všichni stážisté absolvovali kvalitní stáž:

- Zaprvé, podle průzkumu Eurofoundu z roku 2023 absolvovalo stáž na základě písemné smlouvy či **dohody** 68 % respondentů. I když údaje nejsou zcela srovnatelné, tentýž údaj ve výsledcích průzkumů Eurobarometr z roku 2013 činil 60 %;
- Zadruhé, aby byla stáž pro stážistu opravdu přínosná, musí obsahovat **vzdělávací prvek a cíle** a práce musí být vykonávána **pod dohledem** a na konci stáže **vyhodnocena**. Z respondentů Eurobarometru 74,5 % uvedlo, že se naučili věci, které budou z profesního hlediska užitečné. Za nutné se považuje také zapojení mentora, který může stážistovi pomáhat a podporovat jej. Podle údajů z průzkumu měly v roce 2023 mentora tři čtvrtiny stážistů (73,4 %);
- Zatřetí, v Eurobarometru z roku 2023 uvedlo 68,7 % respondentů, že kromě mzdy byly jejich **pracovní podmínky** (pokud jde o vybavení, pracovní dobu, pracovní vytížení, zacházení apod.) rovnocenné s podmínkami řádných zaměstnanců;
- A pokud jde o **délku** stáže, v doporučení Rady z roku 2014 se navrhuje, aby kvalitní stáže netrvaly déle než šest měsíců. Zároveň by stáž podle jiných rámců neměla být kratší než jeden¹⁶ nebo dva měsíce¹⁷: v průzkumu Eurobarometr z roku 2023 uvedlo 67,2 % respondentů, že jejich poslední stáž trvala mezi jedním a šesti měsíci, zatímco 16,7 % uvedlo, že jejich stáž byla kratší než jeden měsíc, a 14,4 % řeklo, že byla delší než šest měsíců.

¹⁶ Viz usnesení Evropského parlamentu ze dne 14. června 2023 obsahující doporučení Komisi o kvalitních stážích v Unii.

¹⁷ Viz *European Trade Union Confederation Resolution on Quality Traineeships*.

Přibližně 60 % stáží nabízí náhradu a přístup k sociální ochraně

36 To, zda mají stážisté obdržet náhradu, je sporným bodem, pokud jde o hlavní rysy kvalitní stáže. **Zaměstnavatelé** soudí, že stáž je vzdělávací zkušeností a že stážisté nejsou obvykle pracovníky (viz bod **24**). Dále tvrdí, že vztah mezi náhradou a stáží vyšší kvality není doložen a že povinnost odměňovat stážisty by pro společnosti znamenala zvýšenou finanční a správní zátěž. Naopak **Evropské fórum mládeže** (YFJ) a **Evropská konfederace odborových svazů** vedou od roku 2016 kampaň za zrušení neplacených stáží. Kromě **studie MOP** (bod **30**) argumentují tím, že *ne všichni mladí lidé si mohou neplacenou stáž dovolit*, což dále zvyšuje nerovnost mezi mladými lidmi, zejména těmi ze znevýhodněného socioekonomického prostředí. Také **Evropský parlament ve svém usnesení ze dne 14. června 2023** vyzval k lepším podmínkám a přiměřené náhradě pro stážisty.

37 V Eurobarometru z roku 2023 byli stážisté dotazováni, zda byli placeni či zda jim byla nabídnuta **finanční náhrada**. U stáží v rámci aktivní politiky na trhu práce a stáží v rámci volného trhu téměř dvě třetiny (65 %) respondentů obdržely za svou stáž finanční náhradu (viz **obrázek 10**). Podle průzkumu Eurofoundu, který se vztahuje na všechny druhy stáží, existují genderové rozdíly: zatímco 58 % stážistů odpovědělo, že obdrželo náhradu, u stážistek činí tento údaj jen 45 %.

38 Navíc pokud jde o finanční náhradu, jsou mezi zákonnými požadavky v členských státech značné rozdíly. V nedávné studii¹⁸ bylo uvedeno zjištění, že v deseti členských státech EU neexistuje povinnost odměňovat stážisty na stážích v rámci volného trhu. V 11 členských státech existuje povinnost odměňovat stážisty podle obecného pracovního práva a ve čtyřech členských státech je zákonná povinnost stanovena v předpisech upravujících přímo stáže.

---

¹⁸ Evropská síť veřejných služeb zaměstnanosti (2021), *Remuneration of Open-Market Traineeships in EU-27*.

Obrázek 10 – Podíl respondentů v Eurobarometru z roku 2023, kteří absolvovali stáž v rámci aktivní politiky na trhu práce nebo stáž v rámci volného trhu a kterým byla nabídnuta finanční náhrada

Zdroj: bleskový průzkum Eurobarometr 523/2023.

39 Podobně v případě **sociální ochrany** 63,5 % respondentů v Eurobarometru z roku 2023 uvedlo, že měli během stáže plný (32,1 %) nebo částečný (31,4 %) přístup k sociální ochraně. Pokud se jedná o typ sociální ochrany, z průzkumu Eurofoundu vyplynulo, že nejpravděpodobnější bylo pojištění proti pracovnímu úrazu (75 %), následováno zdravotním pojištěním (68 %) a důchodovým příspěvkem (42 %).

Podpora stáží z fondů EU

40 Rada ve svém doporučení z roku 2014 vyzvala členské státy, aby ke zvýšení počtu a kvality stáží využívaly Evropský sociální fond (ESF) a Iniciativu na podporu zaměstnanosti mladých lidí (YEI). Kromě toho Komise přímo řídí Erasmus+ a EaSI, z nichž lze financovat přeshraniční stáže. Vedle toho všechny orgány EU nabízejí možnosti stáží pro mladé lidi, které jsou financovány z jejich správních rozpočtů.

Stáže financované z ESF a YEI nebo ESF+ jsou většinou opatření aktivní politiky na trhu práce na podporu systému záruk pro mladé lidi

41 Během období 2014–2020 pocházelo financování EU, které bylo pro stáže k dispozici, z ESF a YEI. V současném období 2021–2027 byla iniciativa YEI plně začleněna do ESF+. Členské státy s podílem mladých lidí, kteří nejsou zaměstnaní ani se neúčastní vzdělávání nebo odborné přípravy, přesahujícím průměr EU by měly přidělit nejméně 12,5 % zdrojů z ESF+ na opatření související s mladými lidmi¹⁹. Nicméně z fondů politiky soudržnosti nejsou na stáže konkrétně určeny žádné prostředky.

42 Zjistili jsme, že ze 188 programů ESF nebo YEI v období 2014–2020 byly ze 76 programů ve 22 z 27 členských států přiděleny finanční prostředky na začleňování mladých lidí na trhu práce v celkové hodnotě 13,6 miliard EUR. Více než 60 % této částky (8,6 miliardy EUR) připadá na financování z YEI. V období 2021–2027 jsme našli 101 programů pro zaměstnanost a socioekonomickou integraci mladých lidí ve 23 členských státech. Celkový plánovaný objem přidělených prostředků však klesl na 10,9 miliardy EUR. Do poloviny roku 2023 vyčerpaly členské státy přibližně 80 % plánovaných přidělů z ESF a YEI na programy v období 2014–2020, takže roční výdaje činí 1,53 miliardy EUR. Do té doby zatím žádný členský stát nečerpal ani nevykázal skutečné výdaje na žádný z programů ESF+ na období 2021–2027.

43 Díky našemu průzkumu jsme o těchto programech získali další podrobnosti. Ze získaných odpovědí plyne, že za obě období dvě třetiny programů obsahovaly zmínky o stážích a zhruba u poloviny byly zveřejněny výzvy k podávání návrhů. Za období 2014–2020 byly již uzavřeny smlouvy na projekty u přibližně poloviny programů a za období 2021–2027 u méně než poloviny.

---

¹⁹ Nařízení (EU) 2021/1057, čl. 7 odst. 6.

44 Když však řídicí orgány odpovídaly na náš průzkum, většina z nich nebyla s to určit přesné částky vynaložené na stáže, a to z několika důvodů:

- o rámec pro monitorování a podávání zpráv na období 2014–2020 ani na období 2021–2027 neslouží ke sběru konkrétních údajů o výdajích na stáže;
- o většina prostředků se vynakládá na podporu záruk pro mladé lidi. V těchto případech jsou stáže pouze jedním z několika opatření, která lze mladému člověku nabídnout. Navíc přinejmenším v případě ESF se většina prostředků souvisejících se stážemi vydává nikoli na samotnou pracovní praxi, nýbrž na budování správních kapacit²⁰;
- o pouze asi polovina programů obsahuje zvláštní výzvy nebo opatření týkající se stáží, o nichž lze takové údaje vykázat (viz [příloha I](#)).

45 Z našeho průzkumu vyplývá, že téměř všechna opatření související se stážemi, která se financují z ESF a YEI nebo z ESF+, jsou v oblasti aktivní politiky na trhu práce. [Rámeček 2](#) obsahuje informace o projektech stáží zjištěných ve Francii, Portugalsku a Irsku.

Rámeček 2

Příklady projektů souvisejících se stážemi

Francie

V rámci regionálního programu ESF na Mayotte byl realizován projekt, z něhož se financovaly stáže pro studenty odborné maturity (*Bac Pro*) a postsekudárního vyššího odborného diplomu (*Brevet de technicien supérieur*) v kontinentální Francii a na Réunionu, protože možnosti stáží na Mayotte jsou omezené.

Projekt pokrýval tyto náklady: letenky, ubytování a další výdaje související s odbornou přípravou na místě. Plánovaná částka na celý projekt činila 661 000 EUR.

Průměrná délka stáže byla jeden měsíc. Podle řídicího orgánu čelil projekt obtížím, které byly způsobeny omezením volného pohybu osob během pandemie COVID-19. Program tak mohlo využít pouze 27 z předpokládaných 162 studentů (16 %).

²⁰ Zvláštní zpráva 03/2015 a zvláštní zpráva 05/2017.

Portugalsko

V Portugalsku měla operace tzv. odborných stáží (*Estágios Profissionais*), financovaná z ESF, pomoci připravit mladé, nezaměstnané nebo znevýhodněné osoby tak, aby mohly nalézt dlouhodobé zaměstnání.

Cílem projektu, realizovaného Portugalským ústavem pro zaměstnanost a odbornou přípravu, bylo pomoci mladým absolventům a dalším nezaměstnaným osobám vybrat si z široké nabídky vhodnou stáž tak, aby jejich kvalifikace a zkušenosti odpovídaly požadavkům stáže a aby odbornou praxí získali nové dovednosti.

Během období 2014–2020 byla podpora poskytnuta více než 100 000 stážistům s celkovým příspěvkem EU ve výši 521 milionů EUR.

Irsko

Irsko nemělo v rámci svého programu ESF žádnou zvláštní výzvu nebo opatření v oblasti stáží. Z YEI bylo financováno 6 560 stáží v rámci aktivní politiky na trhu práce poskytnutých místními radami pro vzdělávání a odbornou přípravu (místní subjekty zodpovědné za další vzdělávání).

46 Pokud jde o financování z ESF/YEI a ESF+ na podporu záruk pro mladé lidi, [rámec ukazatelů pro monitorování](#) umožňuje sledovat využívání nabídek mladými nezaměstnanými osobami v členských státech a jejich začleňování na trhu práce po 6, 12 a 18 měsících.

47 Shromážděné údaje ukazují, že v období 2014–2020 byly stáže v rámci záruk pro mladé lidi stále méně využívaným způsobem, jak se vymanit z nezaměstnanosti. V celé EU se tak v období 2014–2020 konalo v průměru ročně 270 000 stáží. V roce 2021 připadalo na stáže 2,5 % všech přechodů z nezaměstnanosti,²¹ což představovalo nejméně 241 000 mladých lidí.

48 Osoby, které absolvovaly stáž, obvykle úspěšně našly zaměstnání. V roce 2021 bylo v rámci systému záruk pro mladé lidi v celé EU po šesti měsících od ukončení účasti v systému zaměstnáno 71 % účastníků stáží.

²¹ Údaje shromážděné pro účely monitorování systémů záruk pro mladé lidi: 2021, Evropská komise, březen 2023.

49 V pravidlech pro systém záruk pro mladé lidi²² se doporučuje, aby se kritéria kvality stanovená v rámci kvality považovala pro všechny stáže poskytované v kontextu záruk pro mladé lidi za minimální standardy kvality. Údaje z monitorování záruk pro mladé lidi ukazují, že zásady kvality z roku 2014 stanovené Radou se obvykle dodržují.

50 Podle naší analýzy jsou všechny programy stáží poskytované v rámci záruk pro mladé lidi na rok 2021 podloženy písemnou dohodou a dvě třetiny stanoví funkci mentora. Zároveň se délka těchto programů, které nabízejí stáže, liší a pohybuje se od několika dní (například ve Francii) po dobu delší než šest měsíců v sedmi zemích (Bulharsko, Španělsko, Chorvatsko, Itálie, Kypr, Lucembursko a Portugalsko). Navíc jen třetina programů umožňuje po jejich ukončení získat osvědčení. A více než tři čtvrtiny nabízejí odměnu.

Informace o stážích financovaných z Nástroje pro oživení a odolnost jsou neúplné

51 Pilíř „politiky pro příští generaci“ v Nástroji pro oživení a odolnost obsahuje konkrétní opatření pro zaměstnanost mladých lidí. Reformu nebo investice související se zaměstnaností mladých lidí začlenilo do svého národního plánu pro oživení a odolnost třináct zemí. Celkem 11 % plánovaných výdajů (20 opatření) v tomto pilíři souvisí se zaměstnaností mladých lidí. Stáže pro mladé lidi konkrétně uvedly čtyři členské státy: Estonsko, Španělsko, Portugalsko a Slovensko (viz [rámeček 3](#)).

Rámeček 3

Opatření Nástroje pro oživení a odolnost pro zaměstnanost mladých lidí v Estonsku

Program „Moje první zaměstnání“ (M1T) se skládá ze dvou složek: mzdové dotace vyplácené zaměstnavateli a náhrady nákladů na školení mladého člověka (ve věku 16 až 29 let a registrované jako nezaměstnaná bez pracovní zkušenosti nebo pouze s krátkodobou zkušeností). Zaměstnanci mladého člověka se vyplácí částka až 2 500 EUR.

Zdroj: investice 6.6 estonského plánu pro oživení a odolnost.

²² Bod 6.4 *Frequently Asked Questions about the Youth Guarantee on the YG* a pracovní dokument útvarů o posílených zárukách pro mladé lidi (s. 35).

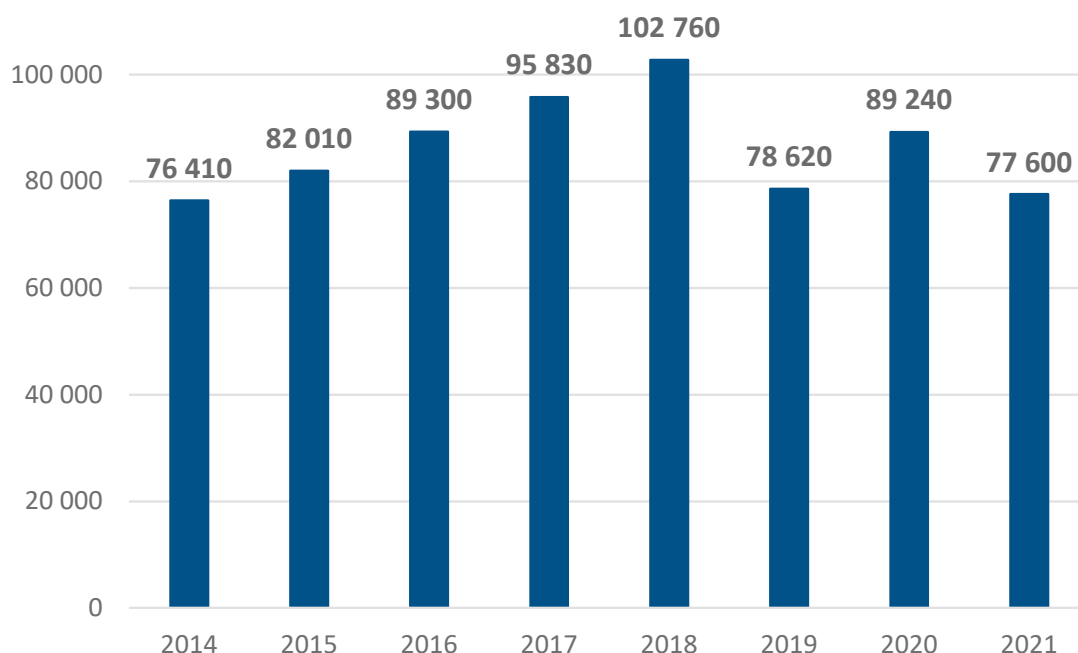
52 U většiny těchto opatření jsme však nebyli schopni stanovit částku financování určeného na stáže, protože složky stáží jsou pouze jednou součástí opatření, která přispívají k úspěšnému splnění souvisejících milníků a cílů. Podobně společný ukazatel Nástroje pro oživení a odolnost 14 „Počet mladých lidí ve věku 15–29 let, kteří obdrželi podporu“ neukazuje, kolik z těchto mladých lidí absolvovalo stáž.

Stáže financované z programu Erasmus+ jsou hlavně přeshraniční stáže pro vysokoškolské studenty

53 Během období 2014–2020 činil celkový rozpočet programu Erasmus+ 16,5 miliardy EUR, z toho 1 miliarda EUR, tj. 145 milionů EUR ročně, byla určena na granty na stáže pro osoby ve vysokoškolském vzdělávání. EU financuje stáže pro mladé lidi ve vysokoškolském vzdělávání i v období 2021–2027. Rozpočet na celý program se výrazně zvýšil na více než 26 miliard EUR, avšak v tomto okamžiku není jasné, kolik z této částky bude přiděleno na stáže.

54 V letech 2014 až 2020 absolvovalo před promocií či krátce po ní stáž v zahraničí financovanou z programu Erasmus+ více než 600 000 mladých lidí ve vysokoškolském vzdělávání (viz [obrázek 11](#)), ročně se tedy jedná o 90 000 osob. Počet stáží dosáhl 100 tisíc v roce výzev 2018, ale v roce výzev 2019 klesl kvůli omezení volného pohybu osob způsobnému pandemií COVID-19 (stáže roku výzev 2019 ve skutečnosti začaly až na jaře roku 2020). V průměru trvaly tyto stáže čtyři měsíce. Průměrné stipendium na stáž během tohoto období činilo 426 EUR měsíčně vedle případných národních stipendií nebo studentských grantů hostitelských organizací. Příkladem iniciativy pro stáže v rámci programu Erasmus+ jsou stáže v oblasti digitálních příležitostí (viz [rámeček 4](#)).

Obrázek 11 – Počet stáží programu Erasmus+ pro vysokoškolské vzdělávání, 2014–2021

Pozn.: údaje se týkají roků výzev 2014–2021.

Zdroj: EÚD na základě údajů Komise, údaje za rok 2021 nejsou konečné.

Rámeček 4

Stáže v oblasti digitálních příležitostí

Cílem iniciativy pro stáže v oblasti digitálních příležitostí je lépe podporovat studenty při získávání digitálních kompetencí v různých studijních oborech. Iniciativa má čerstvým absolventům a studentům poskytovat příležitost získat praktické zkušenosti v oblasti technologií ve společnosti v zahraničí tím, že propojuje společnosti, které hledají pracovníky s digitálními dovednostmi, se studenty a čerstvými absolventy hledajícími první zkušenosti v technologickém sektoru. V letech 2018 až 2020 nalezlo odbornou praxi téměř 32 000 stážistů. Výzvy z let 2021 a 2022 by měly vytvořit 15 020 odborných praxí.

55 Z programu Erasmus+ se také financují možnosti odborného vzdělávání a přípravy v zahraničí, z nichž některé podobně jako stáže obsahují prvek odborné přípravy a pracovní praxe. O stážích v rámci možností odborného vzdělávání a přípravy v zahraničí však nejsou k dispozici žádné číselné údaje.

56 Erasmus+ také podporoval stáže v rámci iniciativy [Evropský sbor solidarity](#). Komise odhadla²³, že v období 2018–2020 bylo z programu Erasmus+ financováno 307 stáží částkou přibližně 0,7 milionu EUR.

57 V hodnotící studii programu Erasmus+ z roku 2017 bylo uvedeno zjištění, že hlavní pohnutkou studentů k účasti na stážích je žít v zahraničí a setkat se s novými lidmi, naučit se novému jazyku nebo se v něm zdokonalit a získat pracovní zkušenosti v jiném jazyce²⁴. 94 % stážistů bylo se svou praxí spokojeno²⁵. Podle Komise je dobrá kvalita stáží Erasmus+ zajištěna na různých úrovních:

- o zaprvé, vysílat či přijímat stážisty směřují jen akreditované instituce, které se musí řídit [příručkou k programu](#),
- o zadruhé, na individuální úrovni se mezi stážisty a hostitelskými institucemi či organizacemi uzavírají [studijní smlouvy](#). V nich jsou uvedena základní ustanovení, která upravují například výsledky učení, úkoly, mentorování, monitorování, pracovní dobu a podmínky, pojištění, příspěvky od hostitele, podporu a další podmínky.

58 Podle studie dopadů²⁶ týkající se výsledků stáží Erasmus+ dostalo 40 % účastníků, kteří absolvovali stáž Erasmus+ v letech 2017 až 2019, nabídku pracovního místa od zaměstnavatele, u něhož pracovali. V roce 2014 činil tento podíl 33 %.

Program EU unie pro zaměstnanost a sociální inovace podporuje stáže přímo i nepřímo

59 Program [EaSI](#) je finanční nástroj, který podporuje vysoce kvalitní a udržitelnou zaměstnanost, zaručuje přiměřenou a důstojnou sociální ochranu, bojuje proti sociálnímu vyloučení a chudobě a zlepšuje pracovní podmínky. V období 2014–2020 měl program EaSI celkový rozpočet zhruba 919 milionů EUR. Komise odhaduje, že na přímou či nepřímou podporu stáží bylo přiděleno asi 5 milionů EUR. Na období 2021–2027 byl program EaSI začleněn do [ESF+](#).

²³ Odhad Komise vychází z přehledu ukazatelů Evropského sboru solidarity.

²⁴ *Combined evaluation of Erasmus+ and predecessor programmes*, 2017, s. 126.

²⁵ *Tamtéž*, s. 127.

²⁶ *Erasmus+ Higher Education Impact Study*, 2019, s. 102.

60 Z programu EaSI se stáže podporují v rámci tří hlavních činností. Zaprvé, portál EURES poskytuje informace o stážích v členských státech a také obsahuje inzeráty se stážemi, které podaly úřady práce v členských státech. Podle studie považovalo portál při hledání stáže za užitečný pouze 36 % respondentů²⁷. Zadruhé, z EaSI se také poskytovalo financování na program mobility podporující přeshraniční stáže a pracovní místa „Tvoje první práce přes EURES“. Během období 2014–2020 bylo realizováno deset projektů „Tvoje první práce přes EURES“, které pomohly 949 mladým lidem absolvovat stáž v zahraničí. V roce 2019 byl program „Tvoje první práce přes EURES“ začleněn do integrovaného opatření „cílený program mobility sítě EURES“, které pokračuje i v období 2021–2027. Výzvy k podávání návrhů v rámci programu „Tvoje první práce přes EURES“ požadovaly, aby poskytované stáže splňovaly evropský rámec pro kvalitu stáží.

61 Zatřetí, z programu EaSI se v letech 2019 a 2020 rovněž financovaly stáže v rámci složky [Evropského sboru solidarity](#) týkající se pracovních míst a stáží. V těchto projektech bylo realizováno 255 umístění do zaměstnání, včetně 68 stáží. Podle výzvy k podávání návrhů musely stáže poskytované v rámci Evropského sboru solidarity v maximální míře splňovat evropský rámec pro kvalitu stáží²⁸.

---

²⁷ *Study supporting the ex-post EURES evaluation and the second biennial EURES report*, s. 61.

²⁸ *Implementing Guide of the EaSI Call for proposal VP/2016/018: European Solidarity Corps Occupational Strand*, s. 12.

Stáže v orgánech EU

62 EU poskytuje finanční prostředky na stáže v orgánech EU prostřednictvím rozpočtové položky správních výdajů. První tři stážisty Komise uvítala v roce 1960. Od té doby počet účastníků vytrvale roste a vlastní programy stáží zahájily také ostatní orgány EU. Tyto stáže poskytují mladým lidem příležitost seznámit se s cíli integračních procesů a politik EU. Stážistům také umožňují získat zkušenosti v multikulturním, vícejazyčném a multietnickém pracovním prostředí. V současné době provozují programy stáží největší evropské orgány a subjekty.

63 Stážisté obvykle absolvují stáže v délce do pěti měsíců během vymezených období, přičemž stáže se organizují dvakrát ročně. V roce 2022 absolvovalo placenou stáž v orgánech a dvou subjektech EU se sídlem v Bruselu, Frankfurtu, Lucemburku a Štrasburku téměř 4 700 mladých lidí (viz [tabulka 2](#)). Tyto orgány a subjekty EU vydaly v roce 2022 na stáže okolo 30 milionů EUR (vyjma ECB, o níž jsme neobdrželi informace).

Tabulka 2 – Počet stážistů v orgánech a subjektech EU, 2022

	Počet placených stážistů	Počet atypických/ neplacených stážistů	Podíl placených stážistů na celkovém počtu zaměstnanců
Evropský parlament (stážisté v sekretariátu a stážisté u poslanců)	1 834	20	23 %
Evropská rada a Rada EU	109	25	3 %
Evropská komise	1 861	597	6 %
Soudní dvůr EU	212	55	9 %
Evropská centrální banka	525	–	12 %
Evropský účetní dvůr	51	9	6 %
Evropský hospodářský a sociální výbor	52	7	7 %
Evropský výbor regionů	48	12	9 %
Celkem	4 692	725	9 %

Pozn.: výraz neplacené stáže znamená, že stážisté nejsou placeni z rozpočtu EU.

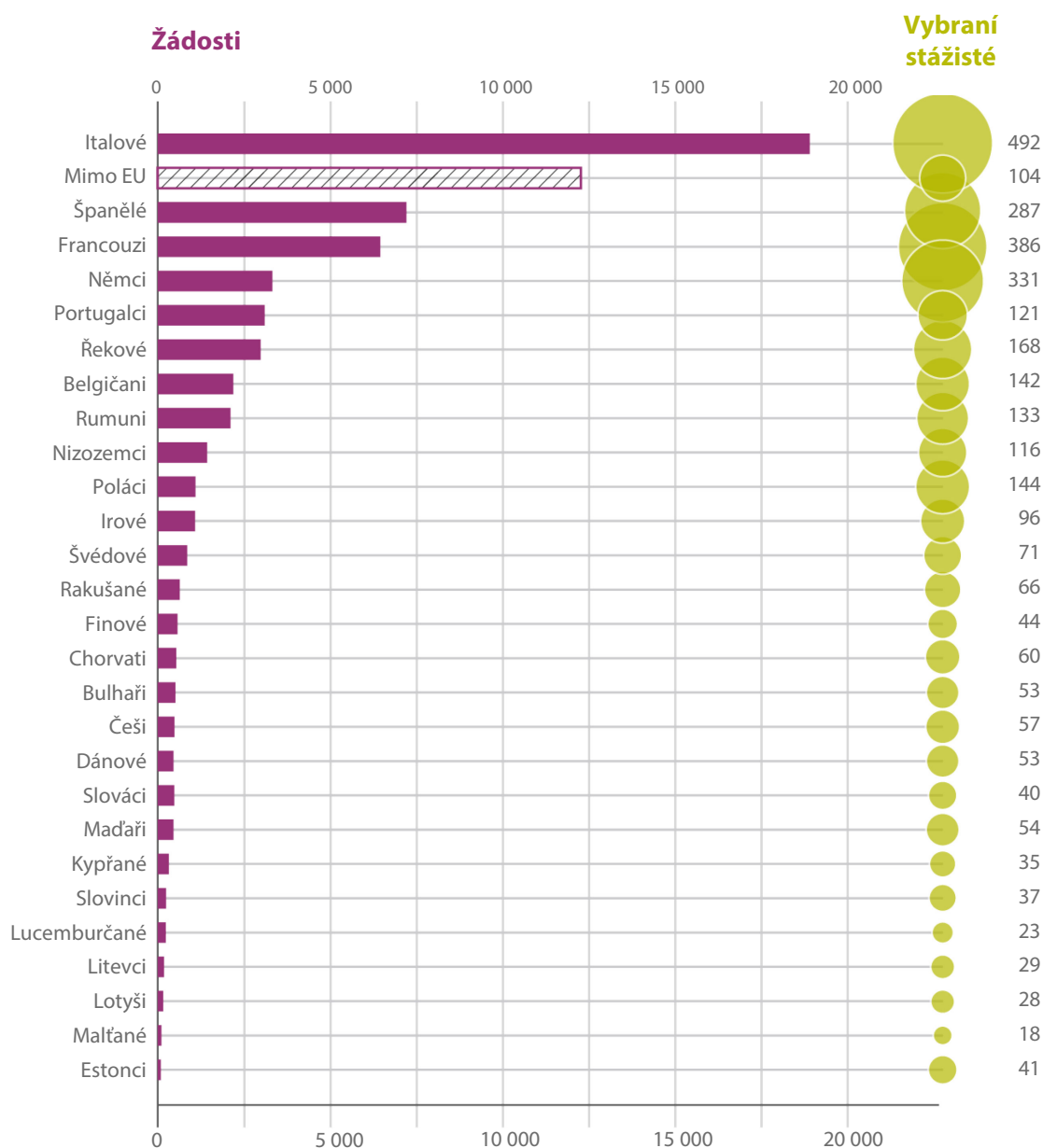
Zdroj: orgány EU, celkový počet zaměstnanců Evropského parlamentu a výroční zpráva ECB za rok 2022.

64 Orgány a subjekty EU stanovily pro své programy stáží vlastní pravidla, která jsou k dispozici na příslušné internetové stránce pro podávání přihlášek. Ve všech prověřovaných orgánech a subjektech EU jsou pravidla velmi podobná. Podmínkou pro účast uchazeče je obvykle dokončení alespoň bakalářského studia. Stážista musí mít důkladnou znalost jednoho z úředních jazyků EU a uspokojivou znalost dalšího. Stážisté musí být občany EU, ačkoli do některých programů se mohou přihlásit i uchazeči ze zemí mimo EU. Například v Komisi je zhruba 5–10 % stážistů občany zemí mimo EU. Další společnou zásadou je, že pokud někdo již absolvoval stáž v jednom orgánu EU, nemůže se hlásit na druhou stáž v jiném orgánu EU. Tato pravidla se pravidelně aktualizují.

65 Každý orgán a subjekt EU pořádá vlastní výběrové řízení. Konkurence v něm je velmi vysoká. Například v roce 2022 se o 4 692 nabízených placených stáží v orgánech a subjektech ucházelo přibližně 68 000 žadatelů.

66 Všechny orgány a subjekty EU se snaží vybírat žadatele z různých prostředí a různého původu, aby zajistily široké zeměpisné zastoupení a genderovou vyváženost. Avšak podle statistických údajů o žadatelích a vybraných stážistech v orgánech a subjektech v našem přezkumu jsou nadměrně zastoupeny země jižní a východní Evropy, zatímco země severní a západní Evropy jsou zastoupeny nedostatečně (viz [obrázek 12](#)).

Obrázek 12 – Zeměpisná vyváženost placených stážistů v orgánech a subjektech EU: žádosti oproti vybraným stážistům, 2022

Pozn.: stáže v Evropské centrální bance a u poslanců Evropského parlamentu nejsou započítány. Statistické údaje jsou založeny na první státní příslušnosti.

Zdroj: EÚD na základě údajů poskytnutých orgány a subjekty EU v přezkumu.

67 Pokud jde o dostupnost těchto stáží pro mladé lidi se zdravotním postižením, došlo v nedávných letech k určitému vývoji. V roce 2022 po zkušební fázi v roce 2020 zahájila Rada [program pozitivních opatření pro stážisty se zdravotním postižením](#), v němž je zaručeno až šest míst pro občany EU s uznaným zdravotním postižením. Podobnou iniciativu, tzv. [program pozitivních opatření](#), nabízí od roku 2021 také

Evropský parlament. Oba programy nabízejí úspěšným uchazečům dodatečnou platbu až do výše 50 % měsíčního grantu stážistů na kompenzaci dodatečných nákladů.

68 Oznámení o volných pracovních místech pro stážisty jsou obvykle veřejně dostupná a nábor je transparentní s výjimkou atypických stáží Komise (viz [rámeček 5](#)) a stáží u poslanců Evropského parlamentu. V těchto dvou případech se výběr neprovádí centralizovaně, nýbrž na úrovni generálního ředitelství či poslance Evropského parlamentu.

69 Rozhodnutí o stážích (viz [příloha II](#)) v každém orgánu a subjektu EU stanoví podmínky stáží: práva a povinnosti stážistů, odměnu, délku, předčasné ukončení a vyhlídky budoucího zaměstnání. Kromě toho se s uchazeči při nástupu podepisuje dohoda o stáži. Stážistům je rovněž přidělen dohlížitel. Stáž je doložena buďto potvrzením, nebo na požádání doporučujícím dopisem.

70 I když jsou stáže v orgánech EU zpravidla placené, v některých orgánech je jejich část (mezi 1 % a 30 %) neplacená, viz [tabulka 2](#). Tyto stáže jsou nabízeny osobám, které dostávají náhradu z jiných zdrojů a potřebují stáž pro svou profesní dráhu. Příklady neplacených stáží uvádí [rámeček 5](#).

Rámeček 5

Stáže v orgánech EU nehrazené z rozpočtu EU

Rada

Neplacené stáže jsou určeny uchazečům studujícím na národní, případně regionální správní škole nebo jiné vzdělávací instituci pro současné či budoucí státní úředníky. Tyto stáže trvají nejméně dva a nejdéle pět měsíců.

Komise

Komise nazývá neplacené stáže „atypické stáže“. Tyto stáže nemají standardní délku (mohou trvat od několika dní do šesti měsíců) a Komise je neorganizuje centrálně. Patří sem mnoho různých druhů stáží, od stáží pro středoškolské studenty, kteří tráví týden v Komisi, po vysokoškolské studenty, kteří dosud nedokončili studium a pro svůj studijní obor potřebují pracovní zkušenost v konkrétní oblasti (například v soutěžním právu), nebo zaměstnance veřejné správy, kteří musí absolvovat odbornou přípravu (například němečtí justiční čekatelé, *Rechtsreferendaren*).

Komise těmto „atypickým stážistům“ neposkytuje ani odměnu, ani sociální ochranu, avšak může kontrolovat, že mají prostředky na živobytí a sociální ochranu z jiných zdrojů.

Podle Komise se počet tohoto druhu stáží v průběhu času snížil. V roce 2022 bylo v Komisi 597 atypických stážistů, z nichž 89 zůstalo méně než jeden měsíc, 252 zůstalo jeden až tři měsíce a 256 zůstalo déle než tři měsíce.

Zdroj: rozhodnutí generálního tajemníka Rady č. 57/22 o pravidlech pro stáže v generálním sekretariátu Rady Evropské unie a [Evaluation of the European Commission's traineeship programme](#), 2013.

71 Ve většině orgánech EU se předpokládá, že stážisté mají vlastní platné zdravotní pojištění. Pokud stážisté zdravotní pojištění nemají nebo by chtěli své stávající zdravotní pojištění doplnit, nabízejí orgány bezplatně či za malou dotovanou částku doplňkové pojištění. Orgány mají za tímto účelem společnou rámcovou smlouvu.

72 Podle výpočtů EÚD (viz [příloha II](#)), v nichž srovnal základní životní náklady (na základě [údajů Eurostatu](#)) s náhradou poskytovanou stážistům, pokrývá náhrada základní životní náklady stážistů v Bruselu a Štrasburku po celou dobu stáže, avšak nepokrývá životní náklady stážistů žádného orgánu v Lucemburku, třebaže orgány v Lucemburku poskytují vyšší náhradu.

73 Orgány a subjekty EU nemají společnou politiku upravující zaměstnávání stážistů ve veřejné službě EU poté, co absolvovali stáž, ať už jako stálých, nebo dočasných zaměstnanců. Chtějí-li stážisté získat řádné pracovní místo ve správě EU, musí se přihlásit do téhož výběrového řízení jako kterýkoli jiný občan EU. Nicméně předchozí stáž v orgánu EU může být považována za relevantní pracovní zkušenost.

74 Některé orgány nabízejí zvláštní integrační programy (jako *Junior Professionals Programme* (JPP) Komise od roku 2016 a *Schuman Recruitment and Development Programme* Parlamentu od roku 2021 a *Junior Policy Team Programme* Rady od roku 2022) umožňující nejlepším stážistům účastnit se výběrového řízení a být případně přijati.

75 Zkoumané orgány a subjekty EU obvykle profesionální kariéru stážistů po ukončení programu nesledují. Nemohou tedy měřit, jak účinně jejich stáže stážistům pomáhají při vstupu na trh práce. Nicméně Evropské fórum mládeže a Evropské fórum zdravotně postižených, kterých jsme se dotazovali, vyjádřily o kvalitě a inkluzivnosti stáží v orgánech EU pozitivní názor. Pozitivně se vyjádřili i samotní stážisté: při hodnocení stáží v programu Komise „Blue Book“ z roku 2013²⁹ bylo zjištěno, že pro přibližně 70 % byla stáž pro jejich kariéru užitečná. Dále bylo 82 % stážistů spokojeno se znalostmi, které získali, a 92 % bylo spokojeno s pracovními podmínkami nabízenými orgány EU.

---

²⁹ *Evaluation of the European Commission's traineeship programme*, 2013.

Závěrečné poznámky: výzvy a příležitosti

76 V posledních letech se stáže staly pro mladé lidi významným odrazovým můstkem ke vstupu na trh práce. Podle průzkumů Eurobarometr se počet mladých lidí, kteří absolvují stáž, v posledních deseti letech výrazně zvýšil. Než našli řádné zaměstnání, absolvovaly v roce 2023 alespoň jednu stáž více než dvě třetiny respondentů.

77 O celkovém počtu stáží uskutečněných v EU neexistují žádné oficiální statistické údaje. Odhadujeme, že každý rok absolvuje stáž zhruba 3,7 milionu mladých lidí. Aby byl možný systematický sběr informací na úrovni EU, musely by se členské státy dohodnout na společné definici.

78 V doporučení Rady se hovoří o „časově omezené pracovní praxi“, avšak definice jasně nevymezuje, zda by stážisté mohli či nemohli být považováni za pracovníky, a případně za jakých podmínek. To má závažné důsledky vzhledem k tomu, že pravomoc EU v oblasti sociální politiky se omezuje na pracovní podmínky pracovníků. Jsou-li stážisté považováni za pracovníky, jsou chráněni právními předpisy EU o právech pracovníků.

79 V 16 z 27 členských států neexistuje právní definice toho, co znamená stáž. Pokud definice existují, země od země se liší. Za tohoto stavu není zřejmé, zda zaměstnavatelé ve všech členských státech účinně uplatňují kritéria kvality stanovená v doporučení Rady z roku 2014.

80 To, zda mají stážisté obdržet náhradu, je sporným bodem, pokud jde o hlavní rys kvalitní stáže. Zaměstnavatelé soudí, že stáž je vzdělávací zkušeností a že stážisté nejsou obvykle pracovníky. Dále tvrdí, že vztah mezi náhradou a vyšší kvalitou stáží není doložen a že povinnost odměňovat stážisty by pro společnosti znamenala zvýšenou správní zátěž. Naopak zástupci odborů a mládežnických organizací vedou kampaň za zrušení neplacených stáží.

81 Třetina stáží v rámci aktivní politiky na trhu práce a stáží v rámci volného trhu je stále neplacených a u zbývajících dvou třetin nemusí odměna dostačovat na pokrytí základních výdajů. To je obzvláště problémem pro mladé lidi, kteří musí takové stáže odmítnout, protože nemají na uhrazení životních nákladů během tohoto období finanční zdroje.

82 EU podporuje stáže pro nejvíce znevýhodněné mladé lidi tím, že poskytuje finanční prostředky na stáže v rámci aktivní politiky na trhu práce v členských státech. EU rovněž prostřednictvím svých přímo řízených programů usnadňuje přeshraniční stáže. S těmito stážemi je spojena náhrada. Pokud se jedná o stáže nabízené orgány EU, poskytovaná náhrada ne vždy pokrývá základní životní náklady v místě zaměstnání. Tyto stáže si tak nemohou dovolit všichni mladí lidé v EU.

83 EU sice na stáže uvolňuje značný objem prostředků, avšak přesné částky nelze stanovit, protože tato konkrétní výdajová kategorie se u většiny programů nesleduje. Znamená to tedy, že účinek financování nelze posoudit, a je tudíž obtížné určit, čeho bylo dosaženo.

84 V souvislosti se stážemi jsme určili následující výzvy a příležitosti, které by mohly být zohledněny při nadcházející revizi doporučení Rady z roku 2014:

- různé definice stáže, z nichž není dostatečně jasné, co pojem znamená,
- omezený objem spolehlivých údajů o stážích, což znesnadňuje tvorbu politik založenou na faktech,
- nerovnoměrné uplatňování doporučení Rady z roku 2014 ke kvalitním stážím v členských státech,
- možné rozdíly v příležitostech a dostupnosti stáží pro mladé lidi z různého sociálního prostředí.

Tento přezkum přijal senát II, jemuž předsedá Annemie Turtelboomová, členka Účetního dvora, v Lucemburku na svém zasedání dne 13. prosince 2023.

Za Účetní dvůr

Tony Murphy
předseda

Přílohy

Příloha I – Soubory údajů použité v přezkumu

Průzkumy Eurobarometr

Abychom pro účely našeho přezkumu ilustrovali trendy, použili jsme ve zprávě údaje ze dvou průzkumů Eurobarometr o stážích. Bleskové průzkumy Eurobarometr jsou jednorázové tematické průzkumy, které se provádějí během krátkého období na různá témata související s činnostmi evropských orgánů. Využívají se při nich buďto telefonické, nebo on-line metody dotazování

Stáží se týkaly dva bleskové průzkumy Eurobarometr: [bleskový průzkum Eurobarometr 378/2013](#): Zkušenosti ze stáží v EU a [bleskový průzkum Eurobarometr 523/2023](#): Začlenění mladých lidí na trh práce se zvláštním zaměřením na stáže.

Průzkumy Eurobarometr nejsou statisticky reprezentativní. Srovnání údajů z roku 2023 s údaji z roku 2013 umožňuje stanovit trendy. Kvůli rozdílům v metodě průzkumu a použitém dotazníku je však třeba tato srovnání vykládat s opatrností. Navíc průměry EU vypočítané za rok 2013 zahrnují Spojené království a nezahrnují Chorvatsko.

Průzkum Eurofoundu

Eurofound provedl [průzkum Život a práce v EU a sousedních zemích z roku 2023](#). Průzkum byl proveden on-line mezi členy panelu Eurofoundu pro elektronický průzkum a mezi respondenty oslovenými prostřednictvím inzerátů a příspěvků v sociálních médiích. Uvedené údaje se týkají 2 666 respondentů ve věku 16 až 35 let. Údaje byly váženy podle věku a pohlaví, úrovně vzdělání a postavení v zaměstnání, přičemž jako reprezentativní cílové údaje byly použity údaje ze šetření pracovních sil v EU a odhady počtu obyvatel provedené Eurostatem.

Na žádost EÚD obsahovalo vydání z roku 2023 otázky týkající se konkrétně stáží. Jednalo se o tyto otázky:

- účast na stáži nebo učňovské přípravě a kolikrát,
- spokojenost s podporou učení,
- nakolik vedla praxe ke zlepšení kvalifikace,
- existence písemné dohody,

- existence a druh náhrady (mzda, ubytování, doprava, stravování, jiné),
- existence a druh sociální ochrany (zdravotní pojištění, úrazové pojištění, důchodový příspěvek, jiné),
- zda bylo po stáži nabídnuto pracovní místo,
- zda byla stáž odmítnuta kvůli chybějící odměně.

Eurofound poskytl EÚD analýzu výsledků v červenci 2023.

Šetření pracovních sil v EU (EUROSTAT)

Šetření pracovních sil EU je největší výběrové zjišťování v domácnostech, které poskytuje roční a čtvrtletní výsledky týkající se účasti osob ve věku 15 let a starších na trhu práce, stejně jako osob nespádajících mezi ekonomicky aktivní obyvatelstvo. Součástí sebraných údajů je také datový soubor *recent job starters by sex and age*, který poskytuje čtvrtletní informace o vstupu na trh práce pro všechny věkové skupiny.

Podle šetření pracovních sil v období od července 2022 do června 2023 začalo na současném pracovním místě v posledních třech měsících pracovat 19,6 milionu mladých lidí (ve věku 18–35 let) v EU-27. Vycházíme-li z toho, že podle [otázky č. 3 z Eurobarometru z roku 2023](#) („Do jaké kategorie byste zařadili svou první pracovní zkušenost?“) 19 % respondentů zařadilo svou první pracovní zkušenost do kategorie stáží, odhadujeme, že každý rok může absolvovat stáž jako svou první zkušenost se světem práce přibližně 3,7 milionu mladých lidí (= 19,6 milionu × 19 %).

Je nutno poznamenat, že tento údaj má sloužit pouze jako hrubý odhad, neboť vychází ze dvou různých zdrojů a Eurobarometr nemá zaručenou míru odpovědí.

Průzkum EÚD týkající se stáží mezi řídicími orgány ESF

Dne 8. května 2023 provedl EÚD pomocí platformy EU Survey průzkum mezi řídicími orgány programů ESF. Cílem průzkumu bylo získat více informací o tom, jak programy zohledňovaly stáže v členských státech.

Průzkum se skládal ze dvou samostatných bloků týkajících se příslušných dvou období (2014–2020 a 2021–2027) a žádali jsme v něm o informace o konkrétních prioritách a financování v souvislosti se stážemi: o existenci zvláštních programů, výzev či opatření, o projektech, přidělených částkách a skutečných výdajích. Dotazovali jsme se také na výstupy (tj. počet podporovaných stážistů) projektů.

Programy jsme vybírali podle toho, jak podporovaly začleňování mladých lidí na trhu práce (oblast intervence 103). V období 2014–2020 jsme vybrali 76 programů. Analýzou popisu programů jsme vybrali dalších šest.

EÚD obdržel odpovědi od 33 řídicích orgánů v 18 členských státech, které prováděly celkem 43 programů v období 2014–2020 a 34 v období 2021–2027.

V období 2014–2020 ze 43 programů 29 obsahovalo v popisu zmínku o stážích, ve 21 byly zveřejněny výzvy týkající se stáží a ve 22 byly uzavřeny smlouvy týkající se stáží.

V období 2021–2027 mělo ze 34 programů, k nimž jsme obdrželi informace, 21 ve svých textech zmínku o stážích, 19 mělo zvláštní výzvy týkající se stáží a 15 financovalo projekty týkající se stáží. Další informace o výsledcích průzkumu jsou uvedeny na [obrázku 13](#).

Obrázek 13 – Programy ESF/YEI (období 2014–2020) a programy ESF+ (období 2021–2027) se složkou stáží, odpovědi na průzkum EÚD

Členský stát	Zmínka o stážích v OP	Výzvy/programy/ opatření týkající se stáží			Podporované projekty stáží	
		2014–2020	2021–2027	ANO	ČÁSTEČNĚ	NE
Belgie	● ◆	● ◆	● ◆	● ◆	● ◆	
Bulharsko	● ◆	● ◆	● ◆	● ◆	● ◆	
Česká republika	● ◆	● ◆	● ◆	● ◆	● ◆	
Dánsko	● ◆	● ◆	● ◆	● ◆	● ◆	
Irsko	● ◆	● ◆	● ◆	● ◆	● ◆	
Kypr	● ◆	● ◆	● ◆	● ◆	● ◆	
Lotyšsko	● ◆	● ◆	● ◆	● ◆	● ◆	
Lucembursko	● ◆	● ◆	● ◆	● ◆	● ◆	
Malta	● ◆	● ◆	● ◆	● ◆	● ◆	
Nizozemsko	● ◆	● ◆	● ◆	● ◆	● ◆	
Rakousko	● ◆	● ◆	● ◆	● ◆	● ◆	
Slovinsko	● ◆	● ◆	● ◆	● ◆	● ◆	
Finsko	● ◆	● ◆	● ◆	● ◆	● ◆	
Německo	● ◆	● ◆	● ◆	● ◆	● ◆	
Francie	● ◆	● ◆	● ◆	● ◆	● ◆	
Portugalsko	● ◆	● ◆	● ◆	● ◆	● ◆	
Chorvatsko	● ◆	● ◆	● ◆	● ◆	● ◆	
Itálie	● ◆	● ◆	● ◆	● ◆	● ◆	
STÁŽE ČÁSTEČNĚ ZOHLEDNĚNY						
Německo (5)						
2014–2020	3 z 5		4 z 5		4 z 5	
2021–2027	2 z 5		2 z 5		2 z 5	
Francie (17)						
2014–2020	10 ze 17		4 ze 17		5 ze 17	
Francie (9)						
2021–2027	4 z 9		4 z 9		2 z 9	
Portugalsko (2)						
2014–2020					1 ze 2	
2021–2027			1 ze 2		1 ze 2	
Chorvatsko (2)						
2014–2020	1 ze 2		1 ze 2			
2021–2027					1 ze 2	
Itálie (4)						
2014–2020	3 ze 4				2 ze 4	
2021–2027					2 ze 4	

Pozn.: Počet programů je uveden v závorkách. V případě Francie jsme obdrželi informace o 17 programech v období 2014–2020 a devíti programech v období 2021–2027.

Zdroj: EÚD.

Příloha II – Stáže v evropských orgánech a subjektech

Přezkoumávali jsme následující rozhodnutí o programech stáží v orgánech a subjektech EU:

Evropský parlament

- Vnitřní předpisy pro stáže na generálním sekretariátu Evropského parlamentu
- Rozhodnutí předsednictva ze dne 10. prosince 2018 o pravidlech týkajících se stážistů poslanců

Rada EU / Evropská rada

- Rozhodnutí č. 57/22 generální tajemnice Rady o pravidlech pro stáže v Generálním sekretariátu Rady Evropské unie

Evropská komise

- Rozhodnutí Komise z 2. 3. 2005 – C(2005)458

Evropský soudní dvůr

- Rozhodnutí správního výboru Soudního dvora Evropské unie ze dne 29. listopadu 2021

Evropský účetní dvůr

- Rozhodnutí č. 25-2023 o pravidlech pro zaměstnávání stážistů na Evropském účetním dvoře

Výbor regionů

- CoR DECS/188/2022 – Rozhodnutí, kterým se stanoví pravidla programu stáží

Hospodářský a sociální výbor

- Rozhodnutí č. 166/23 A, kterým se stanoví pravidla pro stáže v Evropském hospodářském a sociálním výboru

Výpočet životních nákladů – bod 72

Výpočet životních nákladů stážitů v Bruselu, Lucemburku a Štrasburku vycházel z datové sady Eurostatu *Purchasing power parities (PPPs), price level indices and real expenditures for ESA 2010 aggregates* [PRC_PPP_IND__custom_6963659].

Použili jsme ukazatel „nominální výdaje na obyvatele (v eurech)“, který vyčísluje částky potřebné na základní životní náklady v různých nákladových kategoriích. Použili jsme omezený počet nákladových položek, které byly omezeny výhradně na skromný život, totiž:

- 1) potraviny a nealkoholické nápoje,
- 2) odívání a obuv,
- 3) bydlení, voda, elektřina, plyn a ostatní paliva,
- 4) zdraví,
- 5) doprava,
- 6) komunikace.

Celková (roční) částka těchto položek dělena 12 dala měsíční částky pro tři uvedená města: 1 445 EUR pro Brusel, 2 116 EUR pro Lucemburk a 1 339 EUR pro Štrasburk.

Použité zkratky

Bac Pro: *baccalauréat professionnel*

EaSI: program EU pro zaměstnanost a sociální inovace

ECB: Evropská centrální banka

EFRR: Evropský fond pro regionální rozvoj

ESF: Evropský sociální fond

ESF+: Evropský sociální fond +

EURES: Evropská síť služeb zaměstnanosti

Eurofound: Evropská nadace pro zlepšení životních a pracovních podmínek

GŘ: generální ředitelství

MOP: Mezinárodní organizace práce

OP: operační program

SFEU: Smlouva o fungování Evropské unie

YEI: Iniciativa na podporu zaměstnanosti mladých lidí

Glosář

Doporučení Rady: nezávazný akt, kterým EU usiluje dosáhnout určitých cílů bez uložení závazného právního rámce.

Erasmus+: program EU podporující vzdělávání, odbornou přípravu, mládež a sport v Evropě zejména tím, že dává studentům vysokých škol a účastníkům odborného vzdělávání a přípravy a dalším mladým lidem příležitost studovat, učit se a získávat pracovní zkušenosti v zahraničí.

EURES: síť služeb zaměstnanosti v zemích EU a Evropského sdružení volného obchodu, která má usnadňovat volný pohyb pracovních sil.

Evropská nadace pro zlepšení životních a pracovních podmínek: agentura EU, která na základě srovnatelných informací, výzkumu a analýz poskytuje informace, poradenství a odborné znalosti v oblasti sociální politiky EU.

Evropský fond pro regionální rozvoj: fond EU, který posiluje hospodářskou a sociální soudržnost v EU financováním investic, které snižují nerovnováhu mezi regiony.

Evropský pilíř sociálních práv: rámec EU s 20 zásadami, které se týkají rovných příležitostí a přístupu k pracovním místům, spravedlivých pracovních podmínek a sociální ochrany a začleňování.

Evropský sbor solidarity: iniciativa EU, která mladým lidem umožňuje působit jako dobrovolník nebo pracovat v rámci projektu ve prospěch místních komunit v jejich vlastní zemi nebo v zahraničí.

Evropský sociální fond: fond EU pro vytváření vzdělávacích a pracovních příležitostí a zlepšování situace osob ohrožených chudobou. Byl nahrazen Evropským sociálním fondem plus (ESF+).

Fondy politiky soudržnosti: čtyři fondy EU, které podporují hospodářskou, sociální a územní soudržnost v EU v období 2021–2027: Evropský fond pro regionální rozvoj, Evropský sociální fond plus, Fond soudržnosti, Fond pro spravedlivou transformaci.

Iniciativa na podporu zaměstnanosti mladých lidí: program EU, který podporuje mladé lidi, kteří nejsou zaměstnaní ani se neúčastní vzdělávání nebo odborné přípravy v regionech s mírou nezaměstnanosti přesahující 25 %.

Malé a střední podniky: definice velikosti, která se vztahuje na společnosti a jiné organizace a vychází z počtu zaměstnanců a určitých finančních kritérií. Malé podniky mají méně než 50 zaměstnanců a obrat nebo bilanční sumu nepřesahující 10 milionů EUR. Střední podniky zaměstnávají méně než 250 zaměstnanců a mají obrat do 50 milionů EUR nebo bilanční sumu do 43 milionů EUR.

Národní plán pro oživení a odolnost: dokument, který stanoví zamýšlené reformy a investice členského státu v rámci Nástroje pro oživení a odolnost.

Nástroj pro oživení a odolnost: mechanismus finanční podpory EU pro zmírnění hospodářského a sociálního dopadu pandemie COVID-19 a stimulaci oživení a pro řešení výzev souvisejících se zelenější a digitálnější budoucností.

Operační program: rámec pro provádění projektů financovaných EU ve stanoveném období, který odráží priority a cíle stanovené v dohodách o partnerství mezi Komisí a jednotlivými členskými státy.

Program EU pro zaměstnanost a sociální inovace: program EU, pomocí něhož se podporovaly cíle strategie Evropa 2020 v oblasti zaměstnanosti a sociální ochrany a sociálního začleňování.

Přímé řízení: řízení fondu či programu EU prováděné pouze Komisí, které se liší od sdíleného řízení či nepřímého řízení.

Řídící orgán: celostátní, regionální nebo místní veřejný orgán či soukromý subjekt určený členským státem, aby řídil program financovaný EU.

Učňovská příprava: program, v němž se účastníci učí řemeslu nebo profesi na základě kombinace odborné přípravy na pracovišti a výuky v učebně.

Záruky pro mladé lidi: systém EU spočívající v tom, že mladým lidem, kteří přišli o práci nebo ukončili formální vzdělávání, je během čtyř měsíců nabídnuta možnost zaměstnání nebo odborné přípravy.

Tým EÚD

Tento přezkum EÚD o opatřeních EU v oblasti stáží pro mladé lidi přijal senát II „Investice pro soudržnost, růst a sociální začleňování“, jemuž předsedá členka EÚD Annemie Turtelboomová. Úkol vedla členka Účetního dvora Eva Lindströmová a podporu jí poskytovali vedoucí kabinetu Kristina Maksinenová a tajemník kabinetu Johan Stalhammar, asistentka pro související politiku Elena Graziusová, vyšší manažerka Maria Eulàlia Reverté i Casasová, vedoucí úkolu Agota Krenuszová a auditoři Fernando Pascual Gil a Manja Ernstová. Grafickou podporu zajišťovala Agnese Balodeová. Jazykovou podporu poskytovala Laura McMillanová.

Eva Lindström

Kristina Maksinen

Johan Stalhammar

Elena Graziuso

Maria Eulàlia
Reverté i Casas

Agota Krenusz

Fernando Pascual Gil

Manja Ernst

Agnese Balode

Laura McMillan

AUTORSKÁ PRÁVA

© Evropská unie, 2024

Politiku opakovaného použití dokumentů Evropského účetního dvora (EÚD) upravuje [rozhodnutí Evropského účetního dvora 6-2019](#) o politice týkající se veřejně přístupných dat a opakovaném použití dokumentů.

Pokud není uvedeno jinak (například v jednotlivých upozorněních o ochraně autorských práv), je obsah EÚD vlastněný EU předmětem licence [Creative Commons Attribution 4.0 International \(CC BY 4.0\)](#). Opakované použití je tedy obecně povoleno za podmínky, že je uveden zdroj a případné změny jsou označeny. Osoby opakovaně používající obsah EÚD nesmí měnit jeho původní význam či sdělení. EÚD nenese za jakékoli důsledky opakovaného použití odpovědnost.

Pokud konkrétní obsah zobrazuje identifikovatelné fyzické osoby, například na fotografiích zaměstnanců EÚD, nebo zahrnuje díla třetích stran, je nutno získat další povolení.

Je-li povolení poskytnuto, toto povolení ruší a nahrazuje výše uvedené obecné povolení a musí jasně uvádět veškerá omezení týkající se použití.

K použití nebo reprodukci obsahu, který není ve vlastnictví EU, může být nezbytné požádat o svolení přímo držitele autorských práv.

Programové vybavení nebo dokumenty, na něž se vztahují práva průmyslového vlastnictví, jako patenty, ochranné známky, zapsané (průmyslové) vzory, loga a názvy, jsou z politiky EÚD pro opakované použití vyloučeny.

Internetové stránky orgánů a institucí Evropské unie využívající doménu europa.eu obsahují odkazy na stránky třetích stran. Protože nad jejich obsahem nemá EÚD žádnou kontrolu, doporučujeme seznámit se s jejich vlastními zásadami ochrany soukromí a politikou v oblasti autorských práv.

Používání loga EÚD

Logo EÚD nesmí být použito bez předchozího souhlasu EÚD.

PDF	ISBN 978-92-849-1481-4	ISSN 2811-8146	doi:10.2865/955580	QJ-AN-24-001-CS-N

Podíl mladých lidí, kteří před nástupem do řádného zaměstnání absolvují stáž, se za posledních deset let výrazně zvýšil. Ze studií vyplývá, že stáže mohou mladým lidem usnadnit přechod do řádného zaměstnání. Doporučení Rady z roku 2014 k rámci kvality stáží (v době zveřejnění přezkumu probíhá jeho aktualizace) stanoví hlavní kritéria kvalitních stáží. Náš přezkum nabízí přehled opatření a financování EU na podporu stáží. Zjistili jsme tyto nedostatky: různé definice stáže, málo spolehlivých údajů, což znesnadňuje tvorbu politik založenou na faktech, nerovnoměrné uplatňování doporučení Rady z roku 2014 ke kvalitním stážím v členských státech a možné rozdíly v příležitostech a dostupnosti pro mladé lidi z různého sociálního prostředí.

EVROPSKÝ ÚČETNÍ DVŮR
12, rue Alcide De Gasperi
1615 Luxembourg
LUCEMBURSKO

Tel.: +352 4398-1

Dotazy: eca.europa.eu/cs/contact
Internetová stránka: eca.europa.eu
Twitter: @EUAuditors

EVROPSKÝ
ÚČETNÍ DVŮR